

د کورنو داصلاح لپاره خلويښت نصيحتونه

تاليف : الشيخ صالح المنجد

پښتو ترجمه : عامر حسن

Ketabton.com

**إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ. نَحْمَدُهُ. وَنَسْتَعِينُهُ. وَنَسْتَغْفِرُهُ. وَنَعُوذُ
بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ أَنْفَعَنَا. وَمِنْ هَيْئَاتِ أَعْمَالِنَا. مَنْ
يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا ضَلَّ لَهُ. وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ.
وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. وَأَشْهَدُ
أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ... أَمَا بَعْدُ:**

(کور یو نعمت دی)

الله تعالى فرمايې: {وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا} [النحل: 80]

ترجمه: {الله تعالى ستاسو لپاره ستاسو کورونه داوسیدو او سکونت ځایونه ګرځولي دي}

**ابن کثیر رحمه الله ددې ایت په تفسیر کې لیکي «يذكر تبارك وتعالى
تمام نعمه على عبده. بما جعل لهم من البيوت التي هي سكن
لهم يأوون إليها. ويمستترون. وينتفعون بها هائر وجوه الانتفاع» (1)**

**ترجمه: الله تعالى پدې ایت کریمه کې په بنده باندې د خپلو پوره نعمتونو تذکره
کوي او د هغې نعمتونو څخه یو دا نعمت دی چې الله ددوی لپاره کورونه ګرځولي
دي په هغې کې دوی اوسیدري او پټیدري او د هغې نه هر قسم فایده حاصلوي**

**کور زموږ د یو کس لپاره څه فريضة ادا کوي آیا دا کور دده د خوراک ځای ندی ؟
ایا دا دده د نکاح د خوب او راحت ځای ندی؟ ایا دا دده لپاره دخلوت او دخپل اهل
او اولاد سره د اجتماع ځای ندی؟**

ايا دا د بنځي د حفاظت او ستر ځاي ندی ؟

الله تعالى فرمايي: **{وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ**

الْأُولَى} الاحزاب 33

{ای بنځو په خپلو کورونو کي کینی او د جاهلیت ډول مه ښکاره کوی}

او کله چی ته د هغه خلکو په حال کي فکر وکړي چي د هغوی کورونه نشته او په صحرا او د سړکونو په سرونو باندي اوسیدوي هغه خلک چي متاثرین دي او په خیمو کي اوسیدوي نو ته به د کور نعمت وپیژنی

او کله چی ته د یو پریشانه متاثر نه واورې چي وایي زما لپاره د قراری ځاي نشته زما د اوسیدو ځاي نشته کله دیو په کور کي اوده کیرم او کله د بل کله په هو ټل کی شپه تیروم او کله په باغ کي یا د سمندر په غاړه زما د جامو د ایخودو ځاي زما گاری دی نو کله چي ته دا هر څه واورې تاته به د کور د نعمت او د کور نه د محروموالي قباحت معلوم شي

او کله چي الله د بنو نضیرو نه انتقام واغسته نو دا نعمت یي تري واغسته الله فرمايي **{هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنْهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُكْمُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ}** الحشر 2

((الله هغه ذات دي چي هغه کسان یي د خپلو کورنو څخه ویستلي چي اهل کتاب وو بیا فرمایي دوی خپل کورنه په خپلو لاسونو او دمسلمانانو په لاسونو وړانول نو پس تاسو عبرت واخلي ای د عقل خاوندانو))

او هغه شیان چی یو مسلمان لره باعث گرځي پدي باندي چي د خپل کور اصلاح وکړي هغه یو څو شیان دي

چي په لاندي ډول بیانیدوي

۱_ خپل ځان او کور والا د جهنم نه بچ کول او د سخت عذاب نه ځان بچ کول

الله تعالى فرمايي {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غُلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ} {التحریم(6)}

{ای مومنانو خپل ځانونه او خپل اهل د هغه اور نه بچ کړی چې د هغې خشاک انسانان او کاني دي او په هغې باندي داسي سختي پرشتي ولاړي دي چې د الله تعالى د هيڅ حکم نافرمانی نه کوي}

۲_ د کور په مالک باندي چې کوم مسؤولیت دي د هغې غټ گنډل او د هغې په ورځ د قیامت دالله مخی ته جواب ورکول ضروري گنډل

د انس رضی الله عنه نه روایت دی «إِنَّ اللَّهَ هَائِلٌ كُلِّ رَاحٍ عَنْ مَا اسْتَرْعَاهُ حَفِظَ ذَلِكَ أَمْ ضَيَّعَ؟ حَتَّى يَمَالَ الرَّجُلُ عَنْ أَهْلِ بَيْتِهِ» (1)
[چې الله تعالى به د هر مسوول نه تپوس کوي چې کوم ته یو مسوولیت ورکړی وي چې ایا هغه دا مسوولیت په ښه ډول ادا کړی دی که ضایع کړی یی دی تردی چې د کور د مالک نه به د هغه د اهل باره کي تپوس کولی شي]

۳_ ځکه چې کور د نفس دحفاظت ځای دی او نفس د شرونو څخه بچ کوی او نفس ددی نه منع کوی چې نورو خلکو ته شر ورسوی

او کور د فتنو په وخت کي د اوسیدو حقیقي ځای دی

نبي ﷺ فرمايي

«طُوبَى لِمَنْ مَلَكَ لِسَانُهُ، وَوَسِعَهُ بَيْتُهُ، وَبَكَى عَلَى خَطِيئَتِهِ» (2)

[د هغه چا لپاره خوشخبری ده چې د خپلي ژبي حفاظت وکړي او په خپل کور کی کيني او په خپله گناه باندي وژاړي]

(1) رواه النسائي في السنن الكبرى (9219)، وحسنه الألباني في صحيح الجامع

(2) رواه الطبراني في المعجم الأوسط (0432)

معاذ بن جبل رضي الله عنه فرمايې " **خمس من فعل واحد منهن كان على الله . من عاد مريضا . او خرج غازيا . او دخل على امامه يريد تعزيره وتوقيره . او قعد في بيته فسلم الناس منه وسلم من الناس** " . (1)

[نبي عليه السلام مونږ سره د ۵ شيانو وعده کړې ده چا چې پدې کې يو هم وکه نو هغه به دالله په ذمه کې وي ۱ چا چې د مريض عيادت وکه ۲ يا جنازي سره لاړ ۳ يا د الله په لار کې د جهاد لپاره ووته يا ديو امام خواته لاړی دي لپاره چې احترام ورله وکړی يا په خپل کور کې کيناسته خلک دده د شره نه په ارام دي او دا د خلکو د شر نه]

او نبي عليه السلام يو بل ارشاد دی " **هامة الرجل من الفتنة ان يلزم بيته** " . (2)

[د يو سړي دپاره دفتني نه د بچ کيدو علاج دادی چې خپل کورکي کيني]

ليکن ددی فايده انسان ته هله معلوميږي چې د غربت په حالت کې وی او د منکراتو تبديل يی په طاقت کې نه وی نو بيا به کور د هغه لپاره د حفاظت ځای وی چې خپل ځان به پکې د محرم کارونو او محرم نظر نه ساتی او خپل اهل به د ډول ښکاره کولو نه او خپل اولاد د بدو ملگرو نه پکې ساتی

۴ دا چې اکثره خلک خپل غالب وختونه په کورونو کې تيروي خاص طور په سخته گرمۍ یخنی يا بارانونو کې يا د دورځی اولنی يا اخرنی وخت او کله چې د کار يا سبق نه فارغ شی نو هم کور کې وخت تيروي نو ددوی لپاره پدې وختونو کې ضروری ده چې دا اوقات په طاعت دالله کې تیر کړی که نه وی نو په حرامو کې به ترینه ضایع شی

5 او دا ددی ټولو نه اهمه ده چې د کور اهتمام کول د يو مسلمان مجتمع لپاره غټه وسيله ده ځکه چې معاشره د کورونو نه جوړيږي او دا کورونه د معاشرې ښېښتی دی نو که د ا ښېښتی يعنی کورنه صالحه وو نو معاشره به د الله تعالی د احکامو تابعداره وی ددشمن په مقابله کې به مضبوطه وی خير به پکې خوريگی او شر به ورته نه راځی

(1) رواه أحمد (97012)، (2) رواه الديلمي الجامع الصغير (2695)

نو بيا به ددی کورونو نه معاشری ته دا عیان طالب علما مجاهدین نیکی بنځی او
تربیت کونکی مورگانی او نور مصلحین ووځي

نو کله چی ددی اهمیت ډیر دی او حال دا چی زموږ کورونه د منکراتو نه ډک دی
تقصیر او افراط تفریط پکی موجود دی نو دلته یو سوال ذهن ته راځی

هغه دا چی هغه کوم وسایل دی چی هغی سره موږ د کورونو اصلاح وکړو؟

نو ای لوستونکیه ته ددی سوال جواب ته غوږ شه زه ددی جواب په یو څو
نصیحتونو کی کوم دالله نه امید دی چی پدی سره ټول امت ته نفع ورسوي او ددی
امت دبچیانو افکار د یو نوي کور د جوړولو طرفته متوجه کړي

او دا نصیحتونه په دوه شیانو باندي مشتمل دي ۱ د مصلحتونو حاصلول او ددی نه
مراد دادي چی موږ امر بالمعروف وکړو ۲ د مفسدو دفع کول ددی نه مراد
دمنکراتو ختمول دي

نو راځه چی په خپل مقصد باندي شروع وکړو

د کور جوړول

۱ د بني او نيکي بنځي اختيارول

الله تعالى فرمايی «وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ.. إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاهِعٌ عَلِيمٌ» سورة النور الآية 32

((او کونډي بنځي په نکاح باندی ورکړی او خپلو نیکانو غلامانو او وینزو لره نکاح وکړی که چیرته دوی غریبانان وی نو الله به په خپل فضل سره دوی مالداره کړی او الله پراخه او پوهه ذات دی))

د هر مسلمان لپاره پکار دی چی د یوی نیکی بنځی انتخاب وکړی او دا په لاندی شرطونو باندی

"تَنْكِحُ الْمَرَأَةَ عَلَى إِحْدَى خَصَالِ ثَلَاثٍ: عَلَى مَالِهَا، عَلَى جَمَالِهَا، عَلَى دِينِهَا، فَعَلَيْكَ بِذَاتِ الدِّينِ وَالْخَلْقِ تَرَبَّتْ يَمِينُكَ" (1)

((د څلورو صفاتو د وځي نه د ښځي سره نکاح کولی شی ۱ د هغی د مال د وځي ۲ دهغی دنسب د وځي ۳ دهغی دښایست د وځي ۴ دهغی ددین د وځي نو ددینداری سره نکاح وکړه کامیاب به شی))

نبي کریم ﷺ فرمایي: ((**الدُّنْيَا مَتَاعٌ، وَخَيْرُ مَتَاعِهَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ**)) (1)

ترجمه: دنیا ټولی فایدی فایدی دی او نیکه ښځه د دنیا د غوره فایدو څخه ده

((**لِمَاذَا ذَاكِرًا، وَقَلْبًا شَاكِرًا، وَزَوْجَةً تَعِينُ عَلَى الْآخِرَةِ**)) (2)

په تاسو کی دی یو تن شکر گزار زړه والا وی او د ذکر کونکی ژبی والا دی او باید دداسی ښځی سره دی نکاح وکړی چی د اخرت په اعمالو کی د خاوند مدد کوی

او په یو روایت کی دی رسول الله ﷺ معاذ ته فرمایي " **يَا مُعَاذُ، قَلْبٌ شَاكِرٌ، وَلِمَاذَا ذَاكِرٌ، وَزَوْجَةٌ صَالِحَةٌ تَعِينُكَ عَلَى أَمْرِ دُنْيَاكَ، وَدِينِكَ خَيْرٌ، مَا أَكْتَنَزَ النَّاسُ** " (3)

ای معاذ باید ستا زړه د ی شکر گزار وی او ژبه دی ذکر کونکی او داسی ښځه چی ستا مدد ددین او دنیا په کارونو کی کوی ستا لپاره د هغه څه نه غوره ده چی خلک یی خزانه کوی

«**تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوَلُودَ، فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمْ الْأَمْرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ**» (4)
د ډیر محبت او ډیر بچو راپرونکی ښځو سره نکاح وکړی بیشکه زه غواړم چی د قیامت په ورځ ستاسو په کثرت سره په نورو انبیا باندی فخر وکړم

(1) رواه مسلم 1468 (2) رواه أحمد " 282/5 " (3) رواه البيهقي صحيح الجامع

4285 (4) رواه أحمد و هو صحيح الإرواء 6 / 195

«عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ، فَإِنَّهُنَّ انْتَفَازِحَامًا، وَاعْدَبُ افْوَاهَا، وَأَقْلُ خَبَا. وَأَرْضِي بِالْيَمِيرِ» (1)

تاسو باید د د ځوانو بڼځو سره نکاح وکړی ځکه د هغوی خولی خوږی وی او
رحمونه یی پراخه وی په لگ شی باندی راضی کیږی او په یو روایت کی راځی
هغوی د هوکی کمی ورکوی

لکه څنگه چی نیکه بڼځه د هغه څلور شیانو څخه ده چی د سعادت اسباب دی نو دغه شان بده
بڼځه د هغه څلور شیانو څخه ده چی د بدبختی اسباب دی

لکه په یو صحیح حدیث کی راغلی دی نبی علیه السلام فرمایي ((**فَمِنْ
الْمَعَادَةِ: الْمَرَأَةُ تَرَاهَا تُجْبِكُ، وَتَغِيبُ فِتَامْنَهَا عَلَى نَفْسِهَا.
وَمَالِكُ، وَمِنْ الشَّقَاوَةِ**)) (2)

د سعادت د اسبابو نه یو هغه بڼځه ده چی ته ورته وگوری نو تا تعجب کی اچوی
نو ته هغه د هغی د نفس او ستا مال باره کی امانت گره گنری

: **الْمَرَأَةُ تَرَاهَا فَتَمُوءُكَ، وَتَحْمِلُ لِمَانَهَا عَلَيْكَ، وَإِنْ غِيبَتْ عَنْهَا لَمْ
تَأْمَنْهَا عَلَى نَفْسِهَا**

او بدبختی داسبابو نه یو هغه بڼځه ده چی ته ورته وگوری نو خفه کوی دی او ستا په خلاف
یی ژبه راویستلی وی او ته هغه د هغی د نفس او ستا د مال باره کی امانت گره نه گنری
او دغه شان بالعکس باید د هغه کس په حال کی وگتلی شی چی هغه دیوی بڼځی د نکاح مطالبه
کوی او باید هغه کی دا لاندینی شرطونه موجود وی

«**إِذَا أَتَاكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ خُلُقَهُ وَدِينَهُ فَرَوْجُوهُ، إِلَّا تَفْعَلُوا تَكُنْ
فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ عَرِيشٌ**» (3)

کله چی تاسو ته هغه ځوک د نکاح مطالبه وکړی چی ستاسو دهغه اخلاق او دین خوښ وی نو
هغه سره رشته وکړی او که چیرته دا کار ونه کړی نو په ځمکه کی به فتنه او فساد وی

(1) صحیح ابن ماجه (8051). (2) رواه ابن حبان وهو في السلسلة الصحيحة 282 (3) رواه ابن ماجه 1957

اوددی ټولو مذکوره شیانو سره باید دهغه باره کی پوښتنه او تحقیق وکړی شی او معلومات راجمع کړی شی او باید هغه چا باندی اعتماد وی چی هغوی د یو چا باره کی معلومات نقل کوی دی دپاره چی کور وران او ویجاړ نشی

او کله چی نیک سړی د نیکی ښځی سره یو ځای نو دواړه یو ښه کور جوړوی ځکه د پاکی ځمکی فصل دالله په اجازه راوځی او کومه ځمکه چی خبیثه وی د هغی فصل کوټه راوځی

2 د خپلی بڼځي د اصلاح کولو لپاره کونښن کول

کله چیرته بڼځه نیکه او صالحه وه نو دا خو ډیره بڼه خبره ده او دا د الله تعالی فضل دی چی په چای وکړی لیکن که چیرته هغه بد اخلاقه او بد کاره وی نو باید خاوند د هغی د اصلاح کولو کوشش وکړی

او داسی صورتحال په لاندینی حالاتو کی پیښیږی

۱ چی یو کس د یوی غیر دینداری بڼځی سره نکاح وکړی دا پدی وجه چی دا کس خو یا پخپله ددین پرواه نه لرله یا یی ددین پرواه لرله لیکن پدی نیت یی ورسره واده وکه چی اصلاح یی وکړی یا د رشته دارو د زبردستی دوجی نه یی کړی وی نو پدی صورتونو کی باید بهر پور کوشش وکړی چی هغی نیکی لاری ته راوړوی او باید سړی دا عقیده ولری چی هدایت صرف دالله له طرفه وی او صرف هغه کولی شی چی یو څوک نیک کړی

او دا دالله احسان چی د بڼځی اصلاح کول دی الله په زکریا علیه السلام باندی کړی وی

" وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ " سورة الأنبياء ، الآية 90

((او مونږ د هغه د بڼځی اصلاح وکړه گرځولی وی))

او ددی اصلاح نه مراد اصلاح بدنی او دینی دواړه دی

ابن عباس رضی الله عنهما ددی ایت په تفسیر کی لیکي چی د هغی بچی به نه کیدل نو بچی زیږول یی شروع کړل

او عطا فرمایي د هغی ژبه کی تیزی وه نو الله د هغی اصلاح وکړه

او د بڼځی د اصلاح کولو دپاره څه وسایل دی چی هغی نه بعضی په لاندی ډول دی

۱_ دهغی د عباداتو د اصلاح کوشش کول او ددی تفصیل لاندی راروان دی

۲_دهغي په ايمان كې د زياتي كوشش كول او دا په لاندې شيانو باندې كيږي

۱ هغې لره په لاندې عباداتو باندې ترغيږ ورکول

دشپي عبادت

۲ د قران تلاوت

۳ د اذكار يادول او د هر ذكر په مناسب وخت كې كول

۴ صدقه ورکول

۵ د هغه اسلامي كتابونو لوستل چې فايده مند وي

۶ د اسلامي بيانونو چې علمي او ايماني وي دهغي اوريدل

۷ دهغي لپاره داسې ملگري ښځي كتل چې دينداره وي او د هغې سره خورولي پالي
او دهغوي سره ددين خبري او ديني مجلسونه كوي

۸ د هغې نه شر دفع كول او هغه پدې باندې چې د بداخلاقه ښځو او هغه ځايونو
څخه هغه لري وساتل شي چې د شر وي

په کور کي د ایمانیاتو اهتمام کول

۳ خپل کور د الله د ذکر ځاي وگرځوه

د ابو موسی رضي الله عنه نه روایت دی " **مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يُذْكَرُ اللَّهُ فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يُذْكَرُ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ (1)** "

رسول الله ﷺ فرمایي: ((د هغه کور مثال چي د الله ذکر پکي کيږي او د هغه کور چي د الله ذکر پکي نه کيږي د دی دواړو مثال د مړي او ژوندي دی))

نو باید کورنه د الله د ذکر د ټولو اقسامو ځاي جوړ کړی شي برابره ده که زړه ذکر وي او که په ژبه د مونځ په شکل کي وي او که د قران لوستو د علم مذاکره په شکل کي وي او که د مختلفو ديني کتابونو د لوستلو په شکل کي

لیکن افسوس دی چي نن دمسلمانانو بی شماره کورونه د الله د ذکر نه کولو په وجه مړه دي لکه چي حدیث کي تیر شو او په هغي کي د شیطان اوازونه او گاني بجاني غیبت بهتان او چغل خوري په کثرت سره موجود دي

او نن صبا د کورونو دا حال دي چي هغه په منکراتو او د الله په نافرمانیانو باندي پک دي لکه حرام اختلاط د بنځو ډولونه بنکاره کول او د گاونډیانو غیر محارمو د یو بل سره ناسته پاسته

نو څنگه به فرشتي داسي کورونو ته داخلي شي چي دا یي حال وي نو ای مسلمانانو وروڼو خپل کورونه د الله په ذکر باندي اباد کړی

۴ د خپلو کورونو نه قبله جوړه کړی

مطلب دا چي د خپلو کورونو څخه د عبادت ځایونه جوړ کړی

الله تعالی فرمایي ((وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّأَ لِقَوْمِكَ
بِمِصْرَ بُيُوتًا وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۚ وَبَشِّرِ
الْمُؤْمِنِينَ)) (یونس: 78)

((مونږ موسی او هارون ته وحي وکړه چي د خپل قوم لپاره په مصر کي کورونه
جوړ کړي او خپل کورونه قبله وگرځوي مونږ قايم کړي او مومنانو ته زیږی
ورکړه))

ابن عباس رضي الله عنهما ددي ايت په تفسير کي ليکي چي هغوی ته حکم شوی
وو چي خپلو کورونو کي مساجد جوړ کړي

ابن کثير رحمه الله فرمايي دا حکم ورته هغه وخت شوی وو چي هغوی باندي د
فرعون او د هغه دقوم له طرفه امتحانونه ډیر شو نو هغوی ته حکم وشو چي
کثرت سره موندونه کوی والله اعلم(1)

لکه څنگه چي الله تعالی فرمايلي دي

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ ۚ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ)) البقرة (45)

ای د ایمان والاو د الله تعالی نه د موندځ او صبر په ذریعه سره مدد و غواړی بیشکه
الله تعالی د صبر کونکو ملگری دی

او په حدیث کي راځي د حذیفه رضي الله عنه نه روایت دی (كان النبي صلى الله
عليه وسلم إذا حزبه أمرٌ صلى)(2)

نبي عليه السلام ته چي به کله په کوم کار کي مشکل راغلي نو موندځ به يي کوو

نو دي نه دا معلوميري چي کورونو کي دالله د عبادت کولو ډير اهميت دي خاص طور باندي کله چي د پريشاني او کمزوري حالت وي او دغه شان په هغه حالاتو کي چي مسلمانانو باندي داسي وخت راشي چي د کفارو مخامخ مونځ نشي ادا کولي او مونځ بايد پدي مقام کي د مريم عليها السلام د محراب تذکره هم وکړو هغه چي الله تعالى يي په قران کي پدي ډول ذکر کړی دی

((كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۖ قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَٰذَا ۖ قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ) (ال عمران(37))

((هر کله چی به زکریا په هغی باندی داخل شو چی محراب کی به ناسته وه نو وبه یی لیدل چی د هغی مخی ته رزق او خوراک پروت دی))

او صحابه کرامو به د فرض مونځ نه علاوه د نفل مونځ په کور کی ډیر اهتمام کوو

او دی باره کی یو حدیث په لاندی ډول دی

د محمود بن الربیع نه روایت دی ((ان عَتَبَانَ بْنَ مَالِكٍ . وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا مِنَ الْأَنْصَارِ : أَنَّهُ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ . إِنِّي أَنْكَرْتُ بَصْرِي . وَأَنَا أَصْلِي لِقَوْمِي . فَإِذَا كَانَتِ الْأَمْطَارُ هَالِ الْوَادِي الَّذِي بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ . لَمْ أَمْتَلِكْ أَنْ أَتِيَّ مَجْدَهُمْ لِأَصْلِي لَهُمْ . فَوَدِدْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ . أَنْكَ تَأْتِي فَتُصَلِّيَ فِي بَيْتِي . فَاتَّخِذَهُ مُصَلًّى . فَقَالَ : مَا فَعَلَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ . قَالَ عَتَبَانُ : فَغَدَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ حِينَ ارْتَفَعَ النَّهَارُ . فَاهْتَأَذَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَادْنَتْ لَهُ . فَلَمْ يَجْلِسْ حَتَّى دَخَلَ الْبَيْتَ . ثُمَّ قَالَ لِي: أَيْنَ تُحِبُّ أَنْ أَصَلِّيَ مِنْ بَيْتِكَ ؟ فَاهْتَرْتُ إِلَى نَاحِيَةِ مِنَ الْبَيْتِ . فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَبَّرَ . فَصَفَّفْنَا . فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ هَلَمْ . (1))

چی عتبان بن مالک چی د نبی علیه السلام صحابی دی او د انصارو د طرفه د بدر غزوه کی هم حاضر شوی وو هغه یو ورځ رسول الله ته راغلی او ویی فرمایلی ای دالله رسوله زما نظر کمزوری شوی دی او زه خپل قوم ته مسجد کی مونځ ورکوم نو کله چی باران وشي زه د اوبو او خور د وجی مسجد ته نشم تللی چی خپل قوم لپاره امامت وکړم نو زه دا خوبښه گنیم چی ته زما کور ته راشی او په هغی کی مونځ وکړی نو زه به هغه د مونځ لپاره ځای وگرځوم

نو نبی کریم صلی الله علیه وسم وفرمایلی ان شاءالله زه به دا کار وکړم

عتبان فرمایلی نبی علیه السلام او ابو بکر په داسی وخت کی راغلی چی نمر راختلی وو نو نبی علیه السلام زما نه اجازت وغوښتو ما ورته اجازت وکه او هغه دکیناستو نه مخکی ماته وویل چی کومه کمره کی مونځ کول غواړی ما د کوتی یو جانب ته اشاره وکړه نو نبی علیه السلام هغی کی ودریده او الله اکبر یی ووايه مونځ هم صفونه جوړ کړل نو نبی علیه السلام دوه رکعته مونځ وکه او سلام یی وگرځوو

ه د کور د خلکو ایمانی تربیت کول

عایشه رضی الله عنها فرمایي ((کان رسول الله - صلى الله عليه وسلم - يصلي من الليل فإذا أوتر قال : قومي)) (1)

رسول الله ﷺ به د شپي مونځ کوو چی کله به یی وتر وکړل نو ماته به یی اواز وکه ای عایشی پاڅه وتر وکړه

د ابو هريره رضی الله عنه نه روایت دی ((رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَانْقَضَ امْرَأَتُهُ . فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ . رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ وَصَلَّتْ وَانْقَضَتْ زَوْجَهَا . فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ)) (2)

چی رسول الله ﷺ فرمایي الله دی په هغه کس باندی رحم وکړی چی د شپي راپاڅیږی او مونځ کوی او خپله بنځه هم راپاڅوی هغه هم مونځ کوی لیکن که چیرته هغه د پاڅیدو نه انکار وکړی نو دا دهغی په مخ باندی د اوبو داری وکړی او دغه شان الله دی په هغه بنځه رحم وکړی چی د شپي مونځ کوی او خپل خاوند هم راپاڅوی که هغه نه راپاڅیږی نو مخ ته ورله داوبو داری وکړی او زنانه وو ته د صدقی ترغیب ورکول دهغوی په ایمان کی زیادت پیدا کوی او دا یو عظیم عمل دی نبی علیه السلام یی ترغیب ورکړی دی

هغه فرمایي ((یا معشر النساء تصدقن)) (3)

(1). رواه مسلم (447). (2) أبو داود (8031) (3) متفق علیه

ای د زنانه و جماعت تاسو صدقی وکړی ځکه ماته تاسو راښودلی شوی یی چی
اکثر جهنم ته روانی یی

او د خه سوچ څخه دا هم ده چی کور کی یو صندوق کیځودی شی او د غریبانانو
لپاره په هغی کی پیسی جمع کولی شی نو څه پیسی چی هغی کی جمع کیږی په
هغی به د غریبانانو کار کیږی

او باید کور کی یو داسی څوک وی چی نفلی روژی لکه د ایام بیض عرفه تاسو عا
عاشورا شعبان او محرم روژی نیولو اهتمام کوی نو د کور نور خلک به هم دهغه
سره ملگرتیا کوی

۶ په شرعي اذکارو او هغه نفلي مونځونو باندې اهتمام کول چې

کور کی ادا کولی شي

او ددې د مثالونو څخه

کور ته د ننوتو اذکار

امام مسلم په خپل کتاب کې د جابر بن عبدالله په حوالی سره روایت کوی چې رسول الله ﷺ فرمایلی دی

((" إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ ، قَالَ الشَّيْطَانُ : لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عِشَاءَ . وَإِذَا دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ ، قَالَ الشَّيْطَانُ : أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ . وَإِذَا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ طَعَامِهِ ، قَالَ : أَذْرَكْتُمُ الْعِشَاءَ "))
(1)

((کله چې یو مسلمان کور ته داخل شي او دالله نوم یاد کړي نو شیطان خپلو ملګرو ته ووايي نن ستاسو لپاره دلته خوراک او شپه تیږول نشته او کله چې د اخل شي لیکن دالله نوم یاد نه کړي نو شیطان ووايي تاسو لپاره د اوده کیدو ځای میلاو شو او کله چې د خوراک په وخت کې بسم الله ونه وایي نو شیطان ووايي تاسو د پاره خوراک میلاو شو))

د کور نه د وتلو په وخت کي اذکار

امام ابو داود په خپل کتاب کي د انس بن مالک رضي الله عنه په حوالي سره
روایت کوي رسول الله ﷺ فرمايي ((مَنْ قَالَ يَعْنِي إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ : بِهَمِّ
اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ . وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ . يُقَالُ لَهُ هُدَيْتَ
وَكُفِّيتَ وَوُقِّيْتَ . وَتَنَحَّى عَنْ الشَّيْطَانِ)) (1)

((کله چي يو کس د کور نه وتلو په وخت دا ووايي دالله په نوم سره زه ووزم او
په الله باندې مي توکل کړی دی د گناه نه پچ کول او د عبادت توفيق ورکول صرف د
الله په لاس کي دی

نو نبي عليه السلام فرمايي د ي وخت کي به دپته وويل شي تاته هدايت وشو او الله
ستا کافي شو ستا حفاظت وکړی شو نو بعضی شيطانان به هغه پسي شي يو شيطان
به ورته ووايي تاسو هغه چا ته ضرر نشی ورکولي چي هغه ته هدايت وشو او الله
بي کافي شو او د هغه حفاظت وکړی شو))

مسوال وهل

د عائشي رضي الله عنها نه روايت دی

((قالت : " كان إذا دخل بيته بدأ بالمواك)) (2)

چي نبي عليه السلام به کله کور ته داخل شو نو مسواک به يي وهه

(1) رواه أبو داود (5905)، وصححه الألباني في صحيح أبي داود. (2) رواه مسلم (44)

۷ دشيطان شړلو لپاره په کور کي سورت بقره بار بار لوستل

او دې باره کي بېشماره احاديث وارد دي چي بعضي په لاندې ډول دي

د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دی چي رسول الله فرمايي ((**لا تجعلوا بيوتكم مقابر إن الشيطان ينفر من البيت الذي تقرأ فيه سورة البقرة**)).(1)

((د خپلو کورونو نه مقبري مه جوړوئ بېشکه شيطان دهغه کور نه تېنځي چي هغي کي سورت بقره لوستلي کيږي))

او بل حديث کي دي رسول الله فرمايي په خپلو کورونو کي سورت بقره لولئ ځکه شيطان هغه کورته نشي ننوتی چي هغي کي سورت بقره لوستلي کيږي

او ددې سورت داخيري دوه ايتونو د فضل او په کور باندي د هغي اثر باره کي رسول الله ﷺ فرمايي (**إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالنَّبِيِّ عَامٍ . أَنْزَلَ مِنْهُ آيَتَيْنِ خَتَمَ بِهِمَا سُورَةَ الْبَقَرَةِ . وَلَا يُقْرَأُ فِي دَارٍ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَيَقْرَبَهَا شَيْطَانٌ**) (2)

الله تعالی د اسمانونو او ځمکو د پیدایش نه دوه زره کاله مخکي یو کتاب لیکلی وو او د هغي نه یي دوه ایتونه نازل کړي چي ددې سورت په اخیر کي دي دا چي کوم کور کي دري شپي ولوستي شي هغي ته شيطان نشي راتلی

په کور کی علم شرعی

8

د کور خلکو ته تعلیم ورکول

د کور خلکو ته تعلیم ورکول یوه فريضه ده باید د کور مالک ددې اهتمام وکړي دي
دپاره چې د الله ددې قول تابعداري وشي

((يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاطٌ هَشَادًا لَا يَخْشُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ
مَا يُؤْمَرُونَ))

(التحریم:6)

او دا ایت اصل دی په باره د تعلیم د اهل کي د هغوی په تربیت او هغوی ته د نیکی
حکم او د بدی نه منع کولو باره کي

او اوس زه هغه اقوال ذکر کوم چي مفسرینو ددې ایت په تفسیر کي ذکر کړي دي
چي هغي نه هغه څه معلوم شي چي د کور مالک له په هغي باندي اهتمام پکار دی

قتاده فرمایي د کور مالک به د کور خلکو ته د الله د طاعت حکم کوي او دهغه د
نافرمانی نه به یي منع کوي او هغوی سره به ددین په کارونو کي مدد کوي

ضحاک او مقاتل فرمایي

په هر مسلمان باندي لازم دي چي خپلو رشته دارانو ته د هغه څه تعلیم ورکړي چي
الله پري حکم کړی دی یا تري هغه منع کړي

او علي رضي الله عنه فرمایي: ((دوی ته تعلیم او ادب ورکړی)) (1)

امام طبري فرمايي: مونږ له پکار دي چي خپلو اولادو او اهل له ددين او خير تعليم ورکړو او هغه ضروري ادب ورته وښايو چي د هغي نه يي چاره نشته(2)

او کله چي رسول الله ﷺ د غلامانو او وينزو د تعليم ترغيب ورکړی دی نو د ستا اولاد او اهل خو پدي ترغيب کي بالاولی داخليری

امام بخاري رحمه الله په خپل صحيح کي باب ترلی

((باب تعليم الرجل أمته وأهله))(3)

((باب دی په باره د تعليم د سړي کي خپل اهل او وينزي ته))

بيا يي په باب کي د نبی عليه السلام دا حديث ذکر کړی دی ((ورجل کانت عنده أمة يطؤها فأدبها فأحسن أدبها وعلّمها فأحسن تعليمها ثم أعتقها فتزوجها فله أجران))

((ددری کسانو لپاره دوه اجره دي))

او يو هغه کس چي دهغه په ملکيت کی وينزه وي نو هغه ورله ادب ورکړي او ښه ادب ورکړي او تعليم ورله ورکړي په ښه طريقه باندې بيا يي ازاده کړي او واده ورسره وکړي نو دهغه لپاره دوه اجره دي))

امام ابن حجر ددي حديث په شرح کي ليکي ددي حديث مطابقت د باب سره د وينزي باره کي صريح او نصا دی ليکن د اهل باره کي مطابقت په طريقه دقيقاس سره دی ځکه ازاد اهل او اولاد ته د الله دفرایضو او درسول الله دسنتو تعليم او تربيت ورکول د وينزو د تعليم نه ډير ضروري دی(4)

کله انسان د خپلو مشاغلو او مصروفیاتو د وجي ددي فريضي څخه غافل وي لیکن ددي حل دادي چي د هغوی لپاره یو ورځ مقرره کړي چي هغي کي یو مجلس قایموي او خپل اهل او نورو رشته دارانو ته تعلیم ورکوي

او دي باره د رسول الله ﷺ طریقه ملاحظه کړی

امام بخاري رحمه الله فرمایي: ((باب هل يجعل للنساء يوم على حده فى العلم))

ترجمه: ایا د بنځو لپاره یوه ورځ د تعلیم په غرض خاص کولی شي

او پدي کي یي دابو سعید رضي الله عنه په حوالی سره حدیث نقل کړی

**يا رسول الله. غلبنا عليك الرجال. فامتأثروا بك. وذهبوا
بحديثك. فاخترنا يوماً من تلقاء نفسك نأتيك فيه. فتعطينا
بمواظب الله. وتعلمنا مما علمك الله، فقال: ((مواظب بيت
(فلانة. يوم كذا وكذا(1))**

((چي رسول الله صلى الله عليه السلام ته زنانه و شکایت وکه چي په تاباندي زمونږ په مقابله کي سړي غالب شول نو مونږ دپاره یوه ورځ وټاکه هغه ورسره د یوي ورځي وعده وکړه هغي کي ورسره میل او وعظ ورته وکه او په نیکو کارونو امر یي ورته وکه))

امام ابن حجر مزید فرمایي: او د سهیل بن ابی صالح عن ابیه عن ابی هریره په سند سره همدا قصه روایت ده او هغي کي دا الفاظ دي

((ستاسو لپاره ټاکلی شوی ځای دفلانی بنځي کور دی نو همدغه کور ته بیا رسول الله ورغلي او هغوی ته یي حدیث بیان کړل))

او ددي حدیث نه د زنانه په تعلیم باندي حرص معلومیږي او دا هم ترینه معلومیږي چي د صحابه بنځي به په تعلیم ددین باندي څومره حرصناکي وي

او صرف سړو ته دين بيانول د داغيانو ددين او دمالكانو دكورونو يو لوي تقصير
دى

ليكن كيداي شي بعضي لوستونكي دا سوال وكړي چي فرض كړه مونږ د زنانه
لپاره يو وخت مقرر كه او هغوى ته مو خبر وركه چي پدي ورځ د تعليم لپاره
راجمع شى نو پدي جلسو د علم كي به مونږ هغوى ته څه شى وړاندي كوو او په
څه باندي به شروع كوو

نو ددي په جواب كي زه تاته يوه مشوره دركوم چي هغه به ستا لپاره يو منهج وي
ته به پري چليزي په ميدان د تدريس د اهل ستا كي په عام طور سره او د زنانه په
تعليم كي خاص طور سره

تفسير د علامه السعدي رحمه الله چي نوميزي په ((تيسير الكريم الرحمان في
تفسير كلام المنان))

دا يو اسان تفسير دى چي په اسان اسلوب او طريقه باندي ليكلي شوى دى ددي نه
ته هغوى ته يو يو ايت تعليم كوه

رياض الصالحين ددي كتاب بعضي احاديث ورته شرح كوه او ددغه احاديثو نه چي
كوم فوايد معلوميزي هغه ورته بيانوه

او ددي يعني د هر حديث فايدي او دهغي د شرح لپاره بايد ته ((نزهة المتقين)) نوم
باندي يو كتاب دى هغي ته رجوع وكړي

((حسن الاهوة بما ثبت عن الله ورسوله في النهوة))

داكتاب دعلامه صديق حسن خان دى

دغه شان دا هم ضروري ده چي ته بنځو ته بعضي فقهي احكام ورزده كړي لكه
احكام د طهارت د وينو موند زكات روژي حج د خوراك څښاك لباس زينت د
فطرت احكام د محارمو باره كي احكام د گاني بجاني او تصويرونو احكام وغيره

او ددی احکامو مهم مصادر د اهل علمو فتاوی جات دي لکه فتاوی د الشیخ ابن باز
او ابن العثیمین او نورو علماء کرامو

برابره ده که هغه په لیکلو کې وي یا په ریکارډ او کیسټو کې وي

او دښځې او اهل بیتو د تعلیم په جدول او تقسیم اوقات کې دا هم راځي چې هغوی
ته ترغیب ورکړی شي چې د علماء یا طالب علمانو په درسونو کې چې کومو کې
حاضریدل ورله ممکن وي حاضري شي

او پدې سلسله کې باید د قران رادیو درسونو ته هم غوږ نیسي

او باید دکور مالک دي خپلې زنانه د اسلامی کتابونو میلی ته هم بوزي لیکن پدې
شرط چې شرعي شروط پکې موجود وي

۹ پنځل کور کي يوه اسلامي مکتبه جوړه کړه

په کور کي مکتبه جوړول د هغه شيانو څخه ده چي په تعليم د کور والاو کي مدد ورکوي او هغوی ته په دين باندې دپوهي فرصت ورکوي او هغوی سره پدي کي مدد کوي چي د شريعت په احکامو باندې عمل وکړي

او ضروري نده چي دا مکتبه دي ډيره غټه وي بلکي ضروري داده چي پدي کي مهم کتابونه کيخودلی شي

او هغه په داسي ځاي کي کيخودلی شي چي راغستل يي هر چا لپاره اسان او ممکن وي او د کور خلکو ته ترغيث ورکول چي کتابونه ولولي

او بايد د مکتبي لپاره ځاي مناسب پاک او داسي ځاي وي چي هغه کي خلک خوب کوي يا د ميلمنو کمره وي دي لپاره چي هر فرد وکولی شي چي په استمرار سره کتاب مطالعه کړي

او دمکتبي مضبوطوالی پدي کي دی چي هغه پداسي کتابونو باندې مشتمله وي چي مختلف مسائل پکي بيان شوي وي او ماشومانو لره هم مفيد وي په خپلو سبقونو د مدرسه کي او بايد مکتبه پداسي کتابونو باندې مشتمله وي چي د هر مستوی برابر وي چي ماشومان او غټان زنانه او سړي ترينه يو شان استفاده وکړي

او بايد څه داسي کتابونه دي پکي هم کيږدي چي د ميلمنو لپاره يي هديه کي ورکوي يا د ماشومانو ملگرو او هغه کسانو ته په طور د تحفه ورکوي چي د هغه کور ته راځي سره ددي چي د هغي چاپ اعلى او محقق وي او احاديث پکي تخریج کړی شوي وي او کله چي يو کس مکتبه جوړول غواړي نو بايد د هغه کسانو سره دي مشوره وکړي چي د کتابونو د پيشی په ميلو کي کار کوي او پدي باب کي دهغوی د مشورو او اقتراحاتو نه استفاده کول پکار دي

او د يو کتاب په اسانی سره پيدا کولو لپاره پکار دی چي مکتبی ته د موضوعاتو مطابق ترتيب ورکړی شی لکه د تفسير کتابونه په يوه خاص خانه کي کيخودلی شی د حديث کتابونه په بله کي او د فقهی په بله کي او دغه شان نور او دکور يو کس

بايد دمکتبی فهرس جور کری چی الف بایی ترتیب لری دی لپاره چی کتاب تالاش
کول اسان وی

او ډیر کله بعض خلک چي د کتابونو شوقیان وي هغوی تپوس کوي په باره د
نومونو د اسلامي کتابونو کي دي وجي نه زه غواړم چي د بعضي مفید کتابونو
نومونه په لاندې ډول ذکر کړم

په تفسیر کي :تفسیر ابن کثیر ۲ تفسیر ابن السعدی ۳ زبده التفسیر د الاشقر ۴
بدایع التفسیر د ابن القيم ۵ اصول التفسیر دابن العثيمين ۶ لمحات في علوم القرآن
د محمد صباغ

په حدیث کي :صحیح الکلم الطیب ، عمل المسلم فی اليوم والليلة یا الصحیح المسند
من اذکار اليوم والليلة، ریاض الصالحین او د هغي شرح ((نزهة المتقين))

مختصر صحیح البخاري دالزبيدي، مختصر صحیح مسلم دامام منذري، صحیح
الجامع الصغير او ضعيف الجامع الصغير، صحیح ترغيب او ترهيب ،السنة ومكانتها
فی التشريع، قواعد وفوائد من الاربعين النووية لناظم سلطان

په عقیده کي : فتح المجید شرح کتاب التوحيد سره د تحقیق د شیخ شعيب الارنوط
، ۲ اعلام السنة المنشورة، ۳ شرح العقيدة الطحاوية سره د تحقیق د شیخ البانی ۴
سلسله العقیده د شیخ سليمان الاشقر، ۵ اشراط الساعة د يوسف وابل.

په فقه کي : منار السبيل دابن ضویان سره د ارواء الغلیل د شیخ البانی ۲ زاد المعاد
لابن القيم ۳ المغني لابن قدامه ۴ فقه السنة ۵ الملخص الفقهي د شیخ صالح
فوزان ۶ مجموع فتاوی د ابن باز عثيمين او ابن جبرین

۷ صفة صلاة النبي ﷺ د شیخ البانی او ابن باز ۸ مختصر احکام الجنائز دشیخ
البانی

په اخلاق او تزکیه د نفسونو کي : ۱ تهذیب مدارج السالکین ۲ الفوائد ۳ الجواب
الکافي ۴ طریق الهجرتین ۵ باب السعادتین ۶ الوابل الصیب ورافع الکلم الطیب د
ابن القيم لطائف المعارف دابن رجب تهذیب موعظه المؤمنین غذا الالباب

په سیرت او تاریخ کي :البدايه والنهايه دابن کثیر ۲ سير اعلام النبلا د ذهبي

مختصر الشمائل المحمديه د ترمذي کتاب چي شیخ البانی مختصر کړی دي،

العواصم من القواصم د ابن العربي، الرحيق المختوم دا مباركفوري، المجتمع المدني د اكرم عمري، منهج كتابة التاريخ الاسلامي د محمد بن صامل السلمى

دغه شان نور کتابونه هم شته په مختلفو علومو کي چي هغي نه کتابونه د شيخ عبدالوهاب دي دشيخ ناصر السعدي د عمر ابن سليمان الاشقر د محمد مقدم د استاذ محمد حسين کتابونه د شيخ جميل زينو، کتابونه د شيخ حسين العوايشيه کتاب الايمان د محمد نعيم ياسين، الولا والبراء د شيخ سعيد القحطاني، کتاب الانحرافات العقديه في القرن الثاني عشر والثالث عشر د علي بن بخيت، المسلمون وظاهرة الهزيمة النفسية د عبدالله الشبانہ، او کتاب المرأة بين الفقه والقانون د السباعي او الاسره المسلمه امام الفيديو والتلفزيون مروان كجک او المرأة المسلمة اعداداتها ومسئولياتها د احمد ابا بطين او مسؤولية الأب المسلم في تربية ولده دأبو حارث عدنان حجاب المسلمة د احمد البرازي، کتاب((وجاء دور المجوس)) د عبدالله الغريب

کتابونه دشيخ بکر ابو زيد او بحثونه دشيخ مشهور حسن

او ددي نه علاوه نور هم بيشماره کتابونه شته دا ترينه مونږ د مثال په طور ذکر کړل او د ټولو نومونه ذکر کول دلته مقصود ندي

او هر مسلمان لره پکار دي چي د کتاب په انتخاب کي فکر او مشوروه وکړي

او چا باندي چي الله د خير اراده وکړه هغه له په علم باندي فقاقت ورکوي

په کور کی یوه صوتی مکتبه جوړول

نن صبا تقریبا په هر کور کې د کیسټ یا سی ډي د چلولو لپاره وسائل او آلات شته او دا شیان په خیر او شر دواړو کې استعمالولی شي نو څنگه مونږ باید دا دالله په رضا کې استعمال کړو؟

ددي مقصد د پوره کولو لپاره باید په کور کې یوه صوتي مکتبه جوړه کړو چې هغه د علماء، قاریانو، واعظانو ددرسونو په کیسټو او ریکاردونو باندې مشتمله وي

او پدی کې هېڅ شک نشته چې د بعضي قراءو تلاوتونه اوریدل خاص طور سره کوم تلاوتونه چې د تراویح مونځ کې شوي وي د هغې د کور په خلکو باندې ډیر غټ تاثیر وي پدې جهت چې هغوی به د قران د معنو نه اثر اخلي او د بار بار اوریدو په وجه به اکثر ایتونو ورته په یادو هم یادیري دغه شان ددي په اوریدو به د شیطاني گانو بجانو نه محفوظ وي ځکه په کومو غوږونو او سینو کې چې قران وي هغې کې شیطاني اوازونو لپاره ځای نه وي

او د کور دخلکو په دین باندې په پوهه او دهغه مسایلو باره کې علم چې هغوی ته ورځ په ورځ پیښیږي پدې ټولو کې د کیسټو او درسونو اوریدلو ډیر غټ لاس دي

نو پدې سلسله کې زه دا مشوره ورکوم چې د علماء فتاوی جات واوریدل شي لکه دشیخ الباني شیخ ابن باز ابن عثیمین او شیخ صالح فوزان او نور داسي علماء چې هغوی په دیندارۍ باندې مشهور وي

او ټولو مسلمانانو له پدې باب کې احتیاط پکار دی چې هغوی د چا نه فتوی اخلي ځکه دا دین دی نو تاسو باید وگورئ چې د چا نه دین زده کوی

نو فتوی به د هغه چا نه اخلی چې د هغه علم تقوی او ورع معلومه وي او هغه په صحیح احادیثو باندې اعتماد لري د تعصب نه پاک وي

او ددلیل سره ګرځي نه متشدد وي او نه د ډیر تساهل نه کار اخلي

او دهغه علماء اوریدل چې د امت د فلاح لپاره کار کوي ددلیل مطابق خبره کوي او د بدی نه خلک منع کوي په یو مسلمان کور کې د یو شخصیت جوړولو کې ډیر اهم رول ادا کوي

کیستي بیشماره دي او دین بیانونکي هم ډیر دي لیکن مسلمان لره پکار دي چې د صحیح منهج صفات وپیژني او بیا د هغه بیانونکي بیان اوري چې هغې کې د حق نښې او د صحیح منهج صفات موجود وي

او د صحیح دعوت کونکي صفتونه بعضي په لاندې ډول دي

۱ د هغه عقیده باید د فرقه ناجیه او اهل سنت والجماعت وي د سنت تابعدار او د بدعت سره نفرت کونکی وي په خپل منهج کې معتدل وي نه به ډیر سخت او نه ډیر متساهل وي

۲ هغه باید په صحیح احادیثو باندې استدلال کوي او دضعیف او موضوع احادیثو نه اجتناب کوي

۳ هغه باید د امت او خلکو په حال باندې بصیرت لرونکی وي او د حال مطابق د هغوی مسایل حل کوي او دهر مرض لپاره مناسبه دوا ورکوي خلکو ته هغه څه بیانوي چې هغوی ورته حاجت لري

۵ هغه باید د حق وینا کوي او دخلکو رضا نه لټوي بلکې هر څه د الله د رضا لپاره بیانوي اګر که خلک ناراضه کیږي

دغه شان مونږ وینو چې د کیستو او ادیو بیانونو او تلاوتونو په ماشومانو باندې ډیر اثر پریوزي ماشومان دهغې نه د قران ډیر سورتونه دورځي او شپې اذکار حفظ کوي او د هغې نه اسلامي اداب هم زده کوي

او دا خبره هم یاد ساتل پکار دی چې کیستي باید په کور کې په مرتب شکل سره کیځودی شي چې د هغې راغستل هم اسان وي او د ماشومانو دوجي ضایع هم نشي

او باید مونږ څه کیستی خپلو دوستانو ته هدیه کړو یا یې هغوی ته د یوڅو ورځو
لپاره اعارتا ورکړو

او باید د پخلي په ځای کې د خوب په کوټه کې یو ټیپ پروت وي چې زنانه د خپلو
کارونو په وخت کې د هغې نه اسلامي بیانونه اوري او استفاده ترینه اخلي

11 نیکانو خلکو او طلبه و د علم ته د خپل کور د زیارت کولو د

عوت ورکول

((رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا)) سورة نوح (28)

((ای ربه: زما او زما مور او پلار ته بخشش وکړه او هغه چاته چي دایمان په
حالت کي زما کورته داخلیري او ټولو مومنانو او مومنانو ته او ظالماتو لره مه
زیاتوه مگر هلاکت))

د ایمان والاو یو کور ته داخلیدل د هغه کور رڼا زیاتوي او دهغوی د خبرو د هغوی
سره بحث مباحثه او د هغوی نه پوښتنې کولو په وجه ډیري فایدي حاصلیري

ځکه د عطرو والا سړی به یا تاته عطر هدیه کوي یا به یی ترینه په پیسو باندي
اخلي او یا به دهغه د طرفه د هغي خوشبو محسوسوي

او دهغوی سره خپل ماشومان پلار وروڼه او زنانه د پردي نه شاته کینول د
هغوی په تربیت کي اضافه کوي

او ته چي کله خپل کور ته خیر داخل کړي نو ستا کور به د شر نه محفوظ وي او د
ویجاړیدو نه به په امن وي

۱۲ دکورونو متعلق د بعضی شرعي احکاماتو زده کړه

ددی څخه د ټولو نه مخکي

په کور کی مونځ کول دي

هر چي سړی دی نو هغه باره کي نبي کریم ﷺ فرمايي: **((فَإِنْ أَفْضَلَ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ))** (1)
((د سړي لپاره بهتر مونځ هغه دی چي کور کي یی ادا کړي مگر فرض مونځ چي هغه به مسجد کي ادا کوي))

نو تاباندي واجب ده چي مسجد کي مونځ وکړي مگر د عذر د وجي که درنه پاتي شي او کور کي یی وکړي نو خير دی

او هر چي بڼځي دي نو د هغو لپاره په هغه ځاي کي مونځ کول بهتر دی چي هغه ډیر پردي والا وي

نبي علیه السلام فرمايي:

((بهترین مونځ د بڼځي د هغي د کوتی په جور ځاي کي دی یعنی پټ ځاي کي))

بايد ميلمه د چا په کور کي امامت يا د دهغه په ځاي باندي د ناستي نه اجتناب
وکړي مگر که هغه ورته اجازت ورکړي

نبي کریم ﷺ فرمايي: ((ولا يؤمر رجل رجلا في سلطانه ولا في اهله ولا
يجلس على تكبرته **إلا بإذنه**)) (1)

((يو کس دي پتاسو کي د چا په ملکيت يا کور کي امامتي نه ورکوي او د هغه د
عزت په ځاي دي هم نه کيني مگر که هغه اجازت وکړي))

يعني د يو کور والا يا د مسجد د امام په ځاي باندي به امامتي نه ورکوي اگر که دا
ميلمه د هغه نه ښه قاري وي

دغه شان د يو کس لپاره جايز ندي چي د کوربه په يو خاص ځاي يا د هغه په کت
کي کيني مگر د هغه په اجازت سره

اجازت غوشتل

((يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُحَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ (27)
فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ (28)
لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ((29)))

((ای مومنانو د خپلو کورونو نه علاوه نورو کورونو ته مه داخلیری تر هغه چی تاسو د کور والا نه اجازت او په هغوی باندی سلام نه وی اچولی دا ستاتو لپاره بهتره دی که چیرته تاسو د فکر نه کار اخلی

که چیرته تاسو پدغه کورونو کی څوک مونده نه کړی نو هغی ته مه ننوخی تردی چی تاسو ته اجازه وشي او که تاسو ته وویل شي چی واپس شي نو واپس شي دا ستاسو لپاره ډیر پاکونکی دی او الله تعالی پوهه دی په هغه عملونو چی تاسو یی کوی))

دغه شان فرمایي((وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا))((البقرة 189)

((کورونه ته ددروازو نه راځی))

((هغه ځای ته بغیر داجازت نه ننوتل جایز دی چی ستا سامان پکی پروت وی او دغه ځای دمیلمنو لپاره خاص وی کله چی هلته څوک نه وی

((لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ ۖ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ((النور 30

((تاسو باندی څه گناه نشته چی هغه کورونو ته ننوخی چی خالی دی او هغی کی ستاسو سامان پروت وی او الله تعالی پوهه دی په هغه څه چی تاسو یی ښکاره کوی او تاسو یی پټوی))

د رشته دارانو او ملگرو کورونو کی د څه شی خوړلو کی تکلف ندی پکار کله چی هغوی دا بد نه گنری

دغه شان د رشته دار يا ملگری هغه کور نه خوراک کول چی تاته یی چاپی درگری
وی او خپله کور کی نه وی

((لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ
حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا))

((نشته په ړوند باندی څه گناه نه گړد باندی او نه په مریض باندی او تاسو باندی چی تاسو د
خپلو کورنو څخه خوراک وکړی یا د کورونو د پلرونو ستاسو یا د کورونو د مورگانو یا د
کورونو د ورونو ستاسو یا د کورنو د خویندو یا دکورونو د ترونو یا دکورونو د تروریانو د مور او
پلار د طرفه او یا د کورونو د ماماگانو یا هغه چی تاسو د هغی د چایانو مالکان وی یا د کور
د ملگری ستاسو نشته پتاسو باندی گناه چی یو ځای خوراک وکړی یا بیل بیل))

خپلو ماشومانو او خادمانو ته حکم کول چی د خوب په وختونو کی دمور او پلار کمری ته بغیر
د اجازت نه نه ننوځی

منځکي د سحر مونه نه او د قیلولی په وخت او د مابنوستن نه پس

دا ددی وجی نه چی د هغوی سترگی به په غیر مناسب شی باندی ولگی لیکن که هغوی ددی
اوقاتو نه علاوه نورو وختونو کی څه شی د غلطی د وجی نه ووینی نو څه حرج نشته ځکه
دوی د په کور کی د گرځیدونکو څخه دی چی منع کول بی نا ممکن دی

((يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَمْتَازَنَّكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ
وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ
ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ
كُلُوا مِنْهُنَّ عَلَىٰ بَعْضِكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ (58)

((ای د ایمان والاو باید تاسو نه دی اجازت وغواری هغه کسان چی تاسو بی مالکان بی او
هغه ماشومان چی بلوغ ته ندی رسیدلی دری مرتبه مخکی د د سحر د مونځ نه او کله چی
تاسو خپلی کپړی گدی د ماسپنښ په وخت او پس د مابنوستن نه دری وختونه دی ستاسو
لپاره نشته په تاسو او هغوی باندی گناه ددی وختونو نه پس دوی پتاسو باندی گردش کونکی
دی بعضی ستاسو په بعضو باندی او دغه شان الله تعالی بیانوی ستاسو لپاره ایاتونه او الله تعالی
پوهه او حکمتونو والا دی))

د بل چا کور ته د هغه د اجازت نه بغیر سر ورښکاره کول حرام دی

د ابو هريره رضی الله عنه نه روایت رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي

{ من اطلع في بيت قوم بغیر اذنهم ففقدوا عینه فلا دية له ولا
قصاص } (1)

((چا چی یو کور ته بغیر د اجازت نه سر وربنکاره که او هغوی دده سترگه پرنده کړه نو نه په هغوی باندی دیت شته او نه قصاص))

د کور څخه د هغی ښځی نه وتل یا ویستل چی طلاق رجعی وته ورکړل شوی او د عدت په وخت کی وی سره ددی چی هغی باندی به خرچه کولی شی

((یا ایها النبی **إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلَّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا))**

الله تعالی فرمایي ((ای نبی کله چی تاسو ښځو ته طلاق ورکوی نو په عدت کی طلاق ورکوی او عدت حسابوی او دالله نه ویریږی هغوی د کورونو نه مه وباسی او خپله دی هم د کور نه نه وځی مگر که یو زنا ترینه وشي او دا دالله حدونه دی څوک چی د الله د حدودو نه تجاوز کوی نو یقینا هغه په خپل ځان باندی ظلم وکړه او تاته پته نشته کیدای شی الله تعالی ددی نه پس یو نوی کار وکړی))

د شرعی مصلحت د وجی د بنځی سره په کور کی یا د کور نه باهر خبری بندول

هر چی د هغی په کور کی پریخودل دی نو د هغی دلیل دالله دا قول دی او په بیسترو کی د هغوی نه جدا شی

او هر چی د کور نه باهر د هغوی پریخودل دی نو هغه داسی لکه څنگه چی رسول الله کړی وو چی خپلی بیبیانو سره یی بایکات کړی وو او د کور نه باهر یی یوه کمره کی اوسیدل اختیار کړی وو

په کور کی دی ځانله نه ویده کیږی

د ابن عمر رضی الله عنه نه روایت (**أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ الْوَحْدَةِ أَنْ يَبِيتَ الرَّجُلُ وَحْدَهُ أَوْ يُصَافِرَ وَحْدَهُ**) (1)

رسول الله صلى الله عليه وسلم د ځانله والی نه منع کړی ده چی یو کس ځانله ویده شی یا ځانله سفر وکړی

او دا منع ددی وجی نه ده چی په ځانله والی کی ددشمن او غلو د حملی خطر وی د غه شان دیماری هم خطر وی نو دویم ملگری دی شیانو کی له تا سره مدد کولی شی

د کور په داسی چت باندی دی نه ویده کیږی چی د هغی دیوالونه نه وی
دی لپاره چی ښکته راپړینوزی

نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایي ((**من بات علی ظهر بیت لیس له حجار
فقد برئت منه الذمة**)) (2)

څوک چی پداسی چت باندی پریوځی چی چار دیوالی یی نه وی نو د هغه نه ذمه اوچته ده

ددى حديث شرح په عون معبود كى ده

هغه دا چى كيداي شى دا په خوب كى په ډډه باندې واوړى او كله چى د چت ديوار نه وى چى دا د غورځولو نه منع كړى نو ښكته به راپړيوځى او مړ به شى نو دده مرگ به دده په لاس شى او څوك به دده په مرگ كى ملوث نه وى (نو دا مطلب دى ددى چى د هغه نه به ذمه اوچته شى)

نو د هغه مرگ به د چا په ذمه نه وى او دا معنى يى هم كيداي شى چى دده سره به دالله حفاظت نه وى ځكه ده هغه ظاهري اسباب اختيار نه كړل كوم چى الله تعالى پرى امر كړى دى

د كور پيشوگان چى د كوم لوڅى نه اوبه اوڅكښى يا خوراك وكړى نو د هغوى ددى خوراك يا څښاك په وجه لوڅى نه ناولى كيږي

د ابو قتاده رضى الله عنه نه روايت دى ((اَبَا قَتَادَةَ دَخَلَ فَمَكَبَتَ لَهُ وَضُوءًا فَجَاءَتْ هِرَّةٌ فَشَرِبَتْ مِنْهُ فَأَكْضَى لَهَا الْإِنَاءَ حَتَّى شَرِبَتْ قَالَتْ كَبْشَةُ فَرَأَيْتِ أَنْظُرُ إِلَيْهِ فَقَالَ أَتَجَبِّينَ يَا ابْنَةُ أَخِي فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ : إِنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "إِنَّهَا لَيَمَسُ بِنَجَسٍ إِنَّهَا مِنَ الْكَلَوَافِينِ عَلَيْكُمْ وَالْكَلَوَافَاتُ")) (1)

چى د هغه لپاره داودس اوبه كيځودى شوى پديكى پيشو د هغه نه اوبه اوڅكښلى نو هغه د همدغه اوبو نه اودس وكه ځلكو ورته وويل اى ابو قتاده دى كى خو پيشو خوله ووهله هغه وويل ما د رسول الله ﷺ نه اورديدلى دى چى پيشو د كور والاو څخه ده او هغه په تاسو باندې د گردش كونكو څخه ده

او په يو بل روايت كى راغلى دى چى پيشو ناولى نده بلكى هغه پتاسو باندې د گردش كونكو څخه ده

په کور کی اجتماع گانی کول (یعنی د مشوری لپاره راټولیدل)

13

د کور د مسایلو باره کی د خبرو اترو لپاره فرصت ورکول

الله تعالی فرمایي « ... وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ ... » هـوَ الشورى: 38.
(ددوی کار ددوی په مینځ کی مشوره باندی کیږی)

د یو کورنی د کامیابی او خوشگوار ماحول د علاماتو څخه دا همدۀ چی په هغی کی د کورنی مسایلو د حل کولو لپاره یو مناسب وقت مقررېږی او په هغی کی د کورنی افراد کورنی مسایل د بحث لاندی راوړی او دی کی هیڅ شک نشته چی کوم کس ته چی الله د رعیت مسولیت ورکړی وی هغه اولنی مسول دی لیکن نورو خلکو ته په کورنی معاملاتو کی د خبری فرصت ورکول خاص طور سره خپلو ماشومانو ته کله چی هغوی لوی شی نو پدی کی د هغوی تربیت وشی چی مسولیت به څنگه پورته کولی شی او هغوی ددی هم احساس کوی چی زمونږ د ارا څه قیمت شته

او ددی مثالونو څخه دا دی چې د هغه کارونو متعلق خبره اتره کول چې د حج یا عمری متعلق وی یا د چهوتیانو متعلق یا د رشته دارانو سره د خپلولی متعلق یا د واده او ولیمی باره کی خبری اتری او مشوری یا د عقیقی او یا دیو کور نه بل کور ته د تگ په وخت کی د انتظامی امورو د حل کولو لپاره مشوره کول

او دغه شان نور د خیر کارونو باره کی لکه د کلی د غریبانو عدد معلومول او هغوی کی خوراک تقسیمول او د هغوی نور مالی مدد کول

دغه شان د کورنی خپل مینخی مسایل بحث کول او د هغی د حل لپاره لاره ایستل

او پدی مقام کی یوی مهمی اجتماع ته باید اشاره وکړم هغه دا چې مور او پلار باید په انفرادی طور سره د خپلو بچیانو سره مشوری وکړی ځکه بعضی مشکلات داسی وی چې د هغی حل په اجتماعی طور سره نه کیږی

د مثال په طور پلار دځوی سره ځانله یو مجلس قایم کړی او هغه سره د ځوانی بلوغت وغیره مسایلو باره کی خبری اتری وکړی

او دغه شان مور دلور سره دغه شان انفرادی ملاقات وکړی او هغی سره د هغی پدی عمر کی پینس مسایل تبصره کړی

او کله چې مور یا پلار خپل ځوی ته داسی ووای چې کله چې زه ستا په عمر کی وم ددی خبری ډیر غټ اثر وی په هغوی باندی

او دداسی خبرو نه کول په هغوی باندی دا اثر کیږی چې هغوی بیا د بدو او ناکاره ملگرو سره دوستی اختیاروی د کومی نه چې لوی شرونه جوړیږی او په هغی سره معاشره تباہ کیږی

14 د ماشومانو مخي ته د کورنۍ جگړو اظهار نه کول

ډیر کم داسې کورونه دي چې هغوی د جگړو نه بغیر زندگی تیروی لیکن صلح کول بهتره عمل دی او حق ته رجوع کول غوره دی لیکن د کور سلامتې ته خطر هغه وخت ده چې اختلافات او جگړې د کور والا ته مخې ته شي نو پدیکې په یو کور کې دوه جماعتونه جوړ شي او د کور بیره تباہ شي سره ددی چې ددی ډیر بد اثرات په ماشومانو باندې پریځوی

او د دهغه کور به څه حال وی چې هغې کې پلار ځوی ته وایي مور سره دی خبرې مه کوه او مور ورته وایي پلار سره دی خبرې مه کوه او بچي پدی وخت کې په یو تذبذب کې وی نو باید ددی خلافتو نه ځان وساتل شي او کله چې واقع شي نو باید مونږ یې د هغوی د نظر نه پټ کړو

الله تعالی دی زمونږ په زړونو کې د یو بل سره محبت واچوی

۱۵ د هغه چا کور ته نه پریخودل چی بی دینه وی

نبی کریم ﷺ فرمایي

((وَنَافَعُ الْكَبِيرُ: إِمَّا أَنْ يَحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً)) (1)

((د بد ملگری مثال پشان د سندان والا دی او دبخاری په روایت کی دی او دسندان ستا بدن سیزی یا دله جامی سیزی او ته به د هغی نه ناولی بوی مونده کوی))

او قسم په الله بد ملگری ستا کور په مختلفو فسادونو سره سیزی ددی مفسدانو د وجی په څومره کورونو کی دشمنیانی شروع دی

او ددوی په وجه خاوند د بنځی نه جدا وی او الله تعالی په هغه چا باندی لعنت کړی چی دبنځی او خاوند مابین کی جدایی راولی یا هغه د مور پلار او بچو مابین کی د جدایی سبب شی

او په کورونو کی د سحر او جادو کیخودل او اکثر په کورونو کی غلا گانی واقع کیدل او نور فسادونه هم دداسی خلکو کورونو ته د ننیستول نتیجه وی

پس لازمه ده چی دوی ته دداخلیدو اجازت ونشی برابره ده که گاونډیان بنځی وی یا سری یا دوستان وی

او بعضی خلک ددی نه شرمیگی چی څوک ددروازی نه رخصت کړی او اجازت ورته ونه کړی سره ددی چی ده ته پته وی چی هغه مفسد دی

پد سلسله کی د بنځی باندی ددی مسوولیت ډیر غټ دی

نبی کریم ﷺ یو ه ورځ درې مرتبه وفرمایل کومه ورځ زه حرامه کړم؟ صحابه وویل د حج ورځ بیا هغه په دې خطبه کې وفرمایل ستاسو په خپلو بڼځو باندې دا حق لری چی هغوی هغه کس کور ته راننباسی چی تاسو یی بد گنری

او هغه چاته اجازت ونه کړی چی ستاسو کور ته راشی او تاسو ورسره نفرت کوی نو ای مسلمانی بڼځی کله چی ستا خاوند تا د یو بڼځی د راننوتو د اجازت نه منع کړی نو ته ضد مه کوه ځکه هغه ته به ددی فساد معلوم شوی وی ځکه یی منعه کوی او باید ته خوشیاره اوسپړی چی دغه بڼځه ستا د خاوند او د خپل خاوند مابین کی داسی معاهدی ونه کړی چی ته د خاوند نه داسی مطالبی وکړی چی د هغه وس کی نه وی او تا باندی لازمه ده چی خپل خاوند ته نصیحت وکړی کله چی ته محسوس کړی چی دهغه ملگری ستا خاوند په بدو کارونو کی واقع کول غواړی

او ای سړی ته باید کوشش کوی چی خپل کور کی موجود اوسی څومره چی ستا وس وی ځکه دولی الامر په کور کی موجودوالی د کور په تربیت کی معاون ثابتپړی او هغه د کور داحوالو اصلاح په مراقبی سره کوی

او بعضی خلک داسی خیال لری چی د کور نه باهر اوسیدل پکار دی او همیشه دکور نه باهر اوسپړی مگر که باهر ورته خای میلاو نشی نو خپل کور ته راځی

لیکن دا ډیر غلط سوچ دی لیکن کله چی یو کس دالله دطاعت لپاره دکور نه ووځی نو د هغی لپاره یو خاص وخت وی او یوڅو ورځی وی لیکن که د هغه وتل د گناهونو په لاره کی او دوخت ضایع کولو کی وی نو باید الله تعالی ته توبه وباسی او ددنیا سره دی تعلق کم کړی دغه شان تجارتونه او بی خای ملاقتونه دی هم په کثرت سره نه کوی ځکه غټ بدبخت سړی هغه دی چی خپل کوروالا یی پریخی وی او صرف دنیا پس شوی وی

او مونږ پدی وخت کی نه غواړو چی د مغربیانو کتابونو نه حوالی نقل کړو پدی
باندی چی هغوی زمونږ اسلام ته څومره حیلی او چلونه جوړ کړی دی
لیکن یوه فقره چی په اخبار د مشرق اعظم ماسونی کی خپره شوی وه هغه د عبرت
لپاره ذکر کوو

هغه داده چی هغوی وایی د یو فرد او دهغه د کورنی مابین کی جدایی لپاره تاسو باید
د هغوی اخلاقو کی رول ولوبوی او د هغوی اخلاق خراب کړی ځکه د هغوی
نفسونه د ی ته مایل دی چی د کور احوال گډوډ وی او حرام شیانو طرفته مایله وی
او د ا خوبنه گنډی چی یو هوټل کی گپ شپ ولگوی په نسبت ددی چی د کور په
کارونو کی مصروفه وی

16 د کور د احوالو په ملاحظه کولو کی دقت او هوشیاری نه کار

اغستل

ستا د بچو دوستان څوک دی ؟

ایا ته هغوی پیژنی یا دی ورسره ملاقات کړی

د باهر نه ستا اولاد کور ته دځان سره څه شیان راوړی ؟

ستا لور چیرته ځی او د چا سره ځی ؟

بعضی پلارانو ته دا پته نه وی چی دهغوی د بچیانو په جیبونو کی گنده تصویران او بد فلمونه او نشه یی شیان دی او بعضی ته د ا پته نشته چی دهغه لور د خادم سره بازار ته لاړه شی او خادم ته وواپی چی دلته انتظار کوه زاه راځم او دیو شیطان سره لاړه شی او بله لاړه شی چی د خپلی ملگری سره سگریټ او نشه وکړی او گپ شپ ورسره ولگوی

او همدا کسان چی خپل اولاد دغه شان ازاد پرېودی دوی به هیڅکله د قیامت د هولناکیو نه بچ نشی

او دلته بعضی نکتی د باید دپته توجه وشي

۱ باید مراقبه او څارنه په پته وی

۲ دی لپاره نه وی چی بچی ته ویره ورکړل شی

۳ باید د ماشومانو په خپل پلار باندی اعتمال ختم نشی

۴ باید په نصیحت کی سزا ورکولو کی د ماشوم د عمر خیال وساتل شی او دهغوی د غلطی مطابق سزا ورکړی شی

۵ د هغوی د هر حرکت څارل صحیح ندی

ماته یو کس وویل چی یو سړی دی هغه په خپل کمپیوټر کی د خپلو ماشومانو غلطیانی په تفصیل سره نوټ کړی دی کومه غلطی چی د هغوی نه کیږی هغه راغواړی او ورته وایی چی تا دافلانی فلانی غلطی کړی تر دی چی پخوانی غلطیانی ورته هم وربښکاره کړی

نو دا کس دی باید دتربیت اسلامی اصول زده کړی

او ددی په مقابل کی داسی کسان شته چی هغوی د اولاد په کارونو کی تدخل کول بالکل جایز نه گنږی پدی دلیل چی که یو ماشوم او بچی غلطی وکړی نو هغه دسره خپله غلطی تسلیموی نه نو زمونږ د څارنی څه فایده؟

لیکن دا سوچ د غربی فلسفی د شیدو مذموم حریت نتیجه ده پس الله دی تباه کړی دغه شیدی ورکونکی فلسفه او د غه مذموم حریت

او بعضی خلک بالکل د خپل بچی پری کولاووی پدی گمان چی ماته بد ونه وایی او دا وایی چی زه نه غواړه چی زما زوی زما څخه خفه او ناراضه شی

او بعضی پدی غلط گمان خپل بچی ازاد پریردی چی زما پلار چی ما سره کوم بد کړی دی زه باید د هغی برعکس کار د خپل زوی سره وکړم

او بعضی لا دا هم وایی چی پریرزه خپل لور او ځوی چی د خپلی ځوانی څخه خوندونه واخلي

لیکن دوی ته دا معلومه نده چی دغه ځوی او لور به د قیامت په ورځ خپل پلار د گریوان نه نیسی او وایی به ای پلاره ولی دی زه گناه ته پریخودی یم

۱۷ د کور په ماشومانو باندې خیال ساتل

او دا په مختلفو طریقو باندې چې د هغی نه بعضی په لاندی ډول دی

۱ هغوی ته په یادو باندی قران او اسلامی قصی ورزده کول

خومره بڼه خبره ده چې پلار خپل بچی پدی مقصد باندی راټول کړی چې هغوی ته د قران څه سورتونه د مختصری ترجمی سره وریاد کړی

او هغوی لپاره پدی باندی انعامات مقرر کړی

او دا مشاهده شوی چې ډیرو ماشومانو سورت کهف حفظا یاد کړی د ی ځکه چې د هغوی پلار هغه هره جمعه تلاوت کوی

دغه شان بچو ته اسلامی عقیده ورزده کول هم پکار دی لکه پشان د دی

چې په حدیث کی راغلی رسول الله معاذ ته فرمایلی وو د الله حفاظت وکړه الله به ستا حفاظت وکړی

او هغه ته اسلامی اداب او انکار ورزده کول لکه انکار د خوراک خوب ټوخی کولو او اجازت غوښتلو

دغه شان داسلامی قصو اورول خپلو ماشومانو ته په هغوی باندی مثبت اثر کوی

او ددی قصو نه قصه د نوح علیه السلام او طوفان د ه قصه د ابراهیم علیه السلام په باره د بوتانو ماتولو کی او د هغه په اور کی غورځیدل

قصه د موسی علیه السلام چې دفرعون نه یی نجات حاصل کړی وو

او غرقیدل د فرعون او د هغه دلبنکرو په سمندر کی قصه د یونس علیه السلام په خیته د ماهی کی او مختصرا قصه د یوسف علیه السلام او بعضی سیرت د نبی علیه السلام لکه د هغه مبعوث کیدل او هجرت او د بعضی غزوات قصی لکه غزوه بدر خندق وغیره لکه د نبی علیه السلام قصه د یو سړی سره چې خپل اوښ به یی ډیر وهلو او نوری قصی د نیکانو خلکو

او قصه د عمر رضی الله عنه د یوی بنځی او د هغی د وړو بچو سره او قصه د اصحاب الاخدود او قصه د باغ والاو په سورت نون کی قصه د هغه دری کسانو چی غار کی حصار شوی وو او دغه شان نوری خوندوری قصی

چی د بعضی تفصیل او شرح سره هغوی ته بیان شی نو پدی سره هغوی د هغه بیکاره قصو نه بی پرواه کیږی چی هغه د ماشوم عقیده خرابوی او هغه په ویره او خوف کی مبتلا کوی

ماشومان باید د هر شی لپاره د کور نه بهر ونه وځی پدی سره هغوی د کور نه بهر بد اخلاق یادوی بلکه د گاونډیانو د کورونو نه د بعضی نیکو ماشومانو انتخاب وشي او خپل کور ته هغوی راوبللی شی چی ددوی سره لوبی وکړی

د ماشومانو د لوبو خیال ساتل هغه لوبی چی فایده مندی وی او د هغوی لپاره باید د لوبو لپاره یو کمره خاص شی یا یو ځای چی هغی کی د لوبو سامان گدی

او دهغو لوبو نه اجتناب وشي چی هغی کی د شریعت مخالفت وی لکه په لوبو کی د گانی بجائی الات استعمالول وغیره

او بهتره ده چی د ماشومانو لپاره د لوبو سامان متوفر کړی شی او د هغوی لپاره د کمپیوتر بعضی مباح ګیمونه

لیکن پدی سلسله کی ددی خیال ساتل پکار دی چی بعضی کمپیوټری ګیمونه د زناه په تصویرانو باندی مشتمل وی هغی نه اجتناب وشي

تر دی چی ماته یو کس وویل یو داسی کمپیوټری ګیم دی چی هغی کی یو کس ګیم کوی نو یوه جینی به ځانله منخبه کړی چی تا سره لوبه وکړی نو کله چی تا دا ګیم وګټوو نو هغه جینی به تاته په بی شرم او بی حیا شکل کی رابنکار کیږی ددی په بدلی کی چی تا ګیم وګټوو

د ماشومانو هلکانو او جینکو په بیسترو کی جدا والی راوستل

او پدی ترتیب او فرق باندی دین داره کورنی عمل کوی
او بی دینه خلک ددی اهتمام نه کوی

د ماشومانو سره مزاح او محبت کول

نبی کریم ﷺ به د ماشومانو سره خوش مزاجی کوله د هغوی په سرونو به یی لاس
رابنکه او هغوی ته به یی په محبت کی اواز کوو

په هغو کی چی به کوم ډیر ماشوم وو هغه ته به یی میوه د ټولنو نه مخکی ورکوله
او په لاندی ډول دنبی علیه السلام د حسن او حسین سره

د مزاح دوه مثالونه بیانیری

ابو هریره رضی الله عنه فرمایی

((كان رسول الله ليدلع لسانه للحسن بن علي فيرى الصبي حمرة لسانه فيبهش إليه))

((نبی علیه السلام به د حسن بن علی لپاره خپله ژبه راویستله نو هغه به دژبی

سوروالی ولیده نو خوشحاله به شو)) 1

يعنى دى كار به هغه لره خوشحاله وو او جذب كوو به يى

يعلى بن مره فرمايى ((" خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .
وَدُعِينَا إِلَى طَعَامٍ فَإِذَا حُسَيْنٌ يَلْعَبُ فِي الطَّرِيقِ . فَأَهْرَعَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَامَ الْقَوْمِ . ثُمَّ بَسَطَ يَدَيْهِ . فَجَعَلَ يَمُرُّ مَرَّةً
هَآ هُنَا وَمَرَّةً هَآ هُنَا . يُضَاحِكُهُ حَتَّى أَخَذَهُ . فَجَعَلَ إِحْدَى يَدَيْهِ
فِي ذَقْنِهِ وَالْأُخْرَى فِي رَأْسِهِ . ثُمَّ اعْتَنَقَهُ فَقَبَّلَهُ .))¹

((مونږ د نبى عليه السلام سره په يو سفر كى وو او مونږ ته د روتى د عوت شوى
وو

پدېكى حسين په لاره كى لوبى كولى نو نبى عليه السلام ورته وروراندى شو او
لاسونه يى بنواره كړه كله يى ديخواه وړل او كله يى اخوه هغه سره مزاح كوو تردى
چى راوايغسته او يو لاس باندې يى د هغه څټ ونيو او بل لاس باندې سر او بيا يى
بنكل كه))

18 په کور کی د خوراک او خوب وختونه تنظیمول

د بعضی کورونو حال پشان د هوټلونو دی د هغی اوسیدونکی ډیر کم یو بل سره
میلاویږی او ډیر کم یو بل پیژنی

او بعضی ماشومان کله چی یی زړه وغواړی خوراک کوی او کله چی یی زړه
وغواړی وده کیږی پدی سره شوگیری کیږی وخت ضایع کیږی او یو خوراک بل پس
کول دی

لیکن دا کارونه کول د کورنی علاقات او روابط متاثره کوی او ددی په وجه اوقات
ضایع کیږی او دنفسونو کمزوری دی سره زیاتیری

البته بعضی خلک دا عذر پیش کوی چی ماشومان هلکان دی او که جینکی د مدارسو
څخه کور ته په مختلفو اوقات کی راوپس کیږی

دغه شان حال د مزدورانو او هغه کسانو دی چی مختلفی وظیفی لری لیکن دا د ټولو
خلکو حال ندی

او دیوی کورنی په یو ځای باندی د خوراک او دکور د مسایلو د مشوری لپاره
راتولیدل څومره ښه ښکاری

نو باید د کور مالک لره پکار دی چی د هر فرد د کور ته راوپس کیدو لپاره اوقات
مقرر کړی او دغه شان د ماشومانو لپاره دا قانون جوړ کړی چی هغوی د کور نه
بغیر د اجازت نه نه وځی

۱۹ د کور نه باهر د ښځی کار کول

د اسلام قوانین د یو بل تکمله ده او کله چی الله تعالی زنانه و ته دا حکم وکړه ((وَقَرْنَ
فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ)) (الاحزاب 33

((چی په خپلو کورونو کی کینی))

نو دهغوی لپاره یی داسی څوک مقرر کړی چی هغوی باندی خرچه کوی لکه پلار او
خاوند

او اصل دادی چی ښځه به د کور نه باهر د ضرورت نه بغیر کار نه کوی لکه موسی
علیه السلام چی د یو نیک سړی دوه لورگانی ولیدی چی گدی او بیزی یی څرولی نو
دهغوی نه یی پوښتنه وکړه

((قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ۖ قَالَتَا لَا نَمْقِي حَتَّىٰ يُصَدِّرَ الرَّعَاءُ ۖ
وَأَبُونَا هَيْخَ كَبِيرٌ)) (23)

((تاسو څه کوی هغوی وویل مونږ دا گدی او بیزی تر هغه نه خړوبه کوو چی تر
څو پوری دا نور خلک لاړ نشی او زمونږ پلار بوډا سړی دی))

نو هغوی د کور نه د وتلو لپار عذر پیش کړ چی زمونږ پلار بوډا دی او د ډیر عمر د
وجی کار نشی کولی

او هغوی دی باندی حریصی وی چی بل څوک مونږ لپاره خادم شی او مونږ د کور نه
ونه ووځو

نو خپل پلار ته یی وویل ((قَالَتَ إِحْدَاهُمَا يَا أَبْتَ اِهْتَاَجِرْهُ ۖ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اِهْتَاَجَرْتَ الْقَوِيَّ الْأَمِينُ)) سورة القصص (26)

((دی (موسی علیه السلام) لره خادم ونیسه بیشکه دا ډیر قوی او امانت گر سړی
دی))

نو دی بنځی پدی خبری سره خپل حرص ظاهر که چی هغه په کور کی کیناستل دی
دی لپاره چی د هغه فتنو څخه ځان محفوظ کړی چی د کور نه بهر دوی ته پیش
راځی

لیکن ددوه عالمی جنگونو نه وروسته کله چی د کافرو په سړو کی کم والی وو نو
هغوی دی ته محتاج شو چی بنځی د کورونو نه راوباسی او په هغی باندی د جنگ
خرابی دفع کړی او ددی سوچ سره د یهودو هغه سوچ هم ملگری شو چی هغوی و
ایی مونږ د بنځو ازادی غواړو او دا په دی ارادی سره وایی چی د بنځو دین ته
نقصان ورسوی او همدا وجه ده چی وس بنځو د کور نه دباهر کار کولو مطالبی هم
شروع کړی

سره ددی چی زمونږ معاشره د هغوی د معاشری پشان نده زمونږ معاشره کی
سړی په بنځو باندی خرچی کوی لیکن د یهودو دا تحریک چی بنځو ته ازادی
ورکړی هغه په تیزی دی

دی وجی نه خبره دپته ورسیده چی بنځه د بهر تلو مطالبی شروع کړی تر دی چی
دا سندونه کوم چی جامعاتو کی تقسیمیری ضایع لار نشی

که نه وی نو اسلامی معاشری دی شیانو ته ضرورت نلری په اکثره وظایفو کی ځکه
ډیر سړی چی هغوی سره ډکریانی شته هغوی ددغی باوجود د وظیفو د موندلو نه
قاصر دی او حال دا دی چی د بنځو دکار کولو لپاره میدانونه کولایږی لکیا دی
البته ددی نه انکار نشته چی په بعضی شعبو کی دبنځی کار ته ضرورت شته لکه
تعلیم ډاکتری کول لیکن دا په شرعی شرایطو باندی

او مونږ چی دا مخکینی مقدماتی طور سره خبری وکړی دا ددی وجی نه چی ډیر
بنځی داسی دی چی هغوی دا سوچ لری چی د بنځو د کور نه بهر کار کول یو
ضرورت دی

او هغوی د کارونو لپاره په کمه تنخواه باندې او بغير د ضرورت نه ووخی ځکه هغه دا محسوسوی چی زما کار کول د کور نه باهر ضروری دی اگر که دکار خای غیر مناسب وی او دی وجی نه ډیر غتی فتنی واقع شوی

په اسلامی قوانینو او علمانی سوچ کی بنیادی فرق دادی چی اسلامی تصور د بنخی د قضیې متعلق دا فکر کوی چی اصل د بنخو لپاره په کور کی کیناستل دی او د حاجت لپاره وتلی شی تاسو ته اجازت دی چی د خپلو حاجتونو لپاره ووخی او علمانیان دا وایی چی اصل د بنخی لپاره په ټولو حالاتو کی د کور نه وتل دی

نو درمیان قول پدی سلسله کی دادی چی بعضی وختونو کی د بنخی د کور نه بهر کار کول واقعی یو حاجت وی لکه کله چی بنخه د خاوند د مرگ نه پس د کور مالکه او مسووله وی یا یی پلار ډیر بوډا وی بهر ته نشی وتلی او دغه شان نو بلکی په بعضی هیوادونو کی د خاوند د کور په خرچو کی د مدد نه کولو په وجه بنخه دی ته ضرورت لری چی څه وظیفه وکړی او دکور خرچه پوره کړی تردی چی په نکاح کی هغوی دا شرط لگوی چی بنخی به وظیفه کوی یا به د کور نه باهر کار کوي

نو خلاصه داده چی د بنخی کار به کله د یو حاجت لپاره وی لکه دالله تعالی طرفته دعوت ورکول یا بل اسلامی هدف لپاره وتلی ی

او هر چی د بنخی د کور نه باهر د کار لپاره وتلی دی نو دی باندی بیشماره منفی اثرات مرتب کیږی لکه دهغی نه بعضی په لاندی ډول دی

۱ په ډیرو شرعی منکراتو کی واقع کیدل لکه اختلاط د سړو سره د سړو سره ملاقاتونه کول د هغو سره خلوت کول او پردو سړو ته زینت ښکاره کول تردی چی اخیر خبره زنا ته ورسیری

۲ خپل خاوند ته پوره حق نه ورکول او د کور خالی پریخودل او بچیانو په حق کی تقصیر کول چی دا زمونږ اصلی موضوع ده

د بنخی په زړه کی د خاوند د تابعداری او دهغه رعب او دبدبه کمیدل

دمثال په طور یوی بنخی سره د هغی د خاوند پشان سندونه وی او د خاوند نه یی تنخواه هم ډیره وی نو ایا ددی بنخی د خاوند سره محبت او د خاوند عزت به

هغومره وی څنگه چی د عامی بنځی وی ؟یا به داسی وی چی هغه به د خاوند نه
ځان غټ او بی پرواه گنری نو د کور حالات به دی وجه به د خرابی بنکار شی ؟

مگر بعضی بنځی شته چی هغوی باندی الله خپل فضل کړی وی او هغوی ددی
باوجود هم د خاوند تابعداری وی

او هر چی د خاوند په کور او بنځی باندی خرچه کول دی نو دا هیڅکله نه ختمیږی
۵ د بدن ستړی والی او په ذهنی طور سره ستړی کیدنه چی د بنځی د طبیعت سره
مناسب نه دی

ددی خبرو دپیش کولو نه پس چی د بنځی د کار کولو مفسد او مصلحتونو باندی
مشتملی وی دی نه پس مونږ وایيو باید د الله تعالی تقوی اختیاره شی او دی مسالی
ته د شریعت په نظر وکتل شی او هغه حالات وپیژندل شی چی هغی کی بنځی له د
کور نه وتل جایز یا غیر جایز وی

او دنیوی کسبونه د ی مونږ ددی نه منع نه کړی چی حق لاره اختیاره کړو او خپلی
بنځی ته نصیحت وکړو په هغه څه چی هغی کی یی فایده وی

او سړی له پکار دی چی د بنځی نه انتقامونه نه اخلی او نه د هغی مال په ناحقه
باندی وځوری

۲۰ دکور د رازونو حفاظت کول

او دا بحث په یو څو خبرو مشتملی دی چی د هغی نه

د جماع متعلق خبری نه بنورول

د کورنی اختلافاتو باره کی چاته خبر نه ورکول او پت ساتل

یو داسی خبره باهر ته نه وړل چی د هغی په وجه د کور یا دیو فرد ضرر وی

هر چی اولنی کار دی د هغی د حرامولی دلیل د نبی علیه السلام دا قول دی

((إن من أشر الناس عند الله منزلة يوم القيامة الرجل يفضي إلى امرأته وتفضي إليه

ثم ينشر سرها ")) رواه مسلم 157/4 .

بیشکه د الله په نزد په ورځ د قیامت باند ی په خلکو کی ډیر سخت عذاب والا هغه
کس دی چی د بنځی سره جماع وکړی او بنځه د هغه سره بیا د هغی راز خلکو ته
بیانوی

او د یفضی معنی دا ده چی یو هغی سره جماع او مباشرت وکړی لکه دالله پدی قول
کی چی تاسو د یو بل سره کوروالی کړی وی

او ددی د تحریم ددلایلو څخه حدیث د اسما بنت یزید چی هغه د نبی علیه السلام
خواته وه او بنځی او سړی د هغه خواته ناست ووی

نو نبی علیه السلام وفرمایل لکه چی پتاسو کی یو کس د بنځی سره جماع وکړی
هغه خلکو ته وایی او بنځه هم خلکو ته دی باره کی وایی چی خاوند ورسره څه
کړی وی نو پدیکی ټول چپ شول ما وویل بیشکه ای رسول الله دوی بنځی اوسړی
دا کار کوی

(1) رواه مسلم 157/4 .

هغه وفرمايل دا کار مه کوی ددی مثال خو د یو شیطان دی چی د شیطانی بنخی سره
په لار کی جماع کوی او خلک ورته گوری

او په روایت د ابو داود کی دا حدیث په نورو الفاظو سره د ابو هریره رضی الله عنه
نه روایت دی چی رسول الله ﷺ چی تاسو کی یو تن خپلی بنخی ته راتگ وکړی او
خان پسی دروازه بنده کړی په خان باندی پرده راوچوی او د الله په پردی سره خان
پت کړی بیا خلکو سره کینی او وایی چی ما دا دا کار وکه

نو سړی چپ شول بیا بنخو ته متوجه شو او ویی فرمایی ایا په تاسو کی څوک
داسی کار کوی نو هغوی هم چپ شوی پدی کی یوه جینی راپاڅیده او رسول الله ته
ورنیژدی شوه تر دی چی اواز ورله واورى ویی ویل بیشکه سړی او بنخی دواړه دا
کار کوی نو رسول الله ﷺ وفرمایل ددی مثال د یو شیطان دی چی په کوڅه کی د
شیطانی سره جماع کوی او خلک ورته گوري

او هر چی دویم کار دی هغه دا چی د کورنی اختلافات باهر ته ایستل نو پدی سره د
کور مشکلات نور هم زیاتیری او باهر خلکو د بنخی او خاوند په کار کی مداخلت
دی معاملی لره نوره هم سختوی ددی لپاره بهترین حل دادی چی د بنخی او خاوند د
کورنی له طرفه یو یو کس مقرر شی او دی ته هم حاجت هله راخی چی په کور کی
دمسالی حل راونه وخی او مشکل په صلح سره حل نشی نو بیا به مونږ هغه څه کوو
چی الله راته امر کړی دی

پس تاسو ولیکی یو فیصله کونکی د خاوند دکور له طرفه او یو فیصله کونکی د
بنخی له طرفه که چیرته دوی دواړه صلح کول غواړی نو الله به ددوی په کار کی
توفیق واچوی

او هر چی دویم کار دی هغه دا چی د کور یا دکور یو فرد ته ضرر ورکول په نشر
کولو د هغه د شخصیاتو نو دا هم جایز ندی ځکه دا د نبی علیه السلام پدی قول کی
داخلیری نه خان ته ضرر ورکوی او مه بل چاته

او ددی د مثالونو څخه د الله تعالی ددی قول تفسیر دی

بیشکه الله تعالى بيان کړی دی د کافرانو لپاره مثالا بنځه د نوح او بنځه د لوط
دا دواړه زمونږ د یو دوه نیکو بندگانو (نوح او لوط) په نکاح کی وی نو هغوی سره
بی خیانت وکه

ابن عباس رضی الله عنهما ددی ایت په تفسیر کی فرمایی

د خیانت مطلب دا نه دی چی هغوی زنا وکړه بلکی د نوح د بنځی خیانت داوو چی
هغی به خلکو ته د نوح باره کی ویله دا لیونی دی

او د لوط د بنځی خیانت داوو چی هغی به خلکو ته خبر ورکوو چی زمونږ کور ته
میلمانه راغلی دی

او عوفی د ابن عباس رضی الله عنهما نه ددی ایت تفسیر داسی بیانوی

د هغی دواړو خیانت داوو چی هغوی د نوح او لوط په دین باندی نه وو

او دنوح بنځی به د هغه رازونه افشا کول چی چا به د هغه سره ایمان راوړه نو
حاکمانو ته به خبر ورکوو چی فلانی ایمان راوړه

او د لوط بنځی به چی کله دهغه کور ته میلمانه راغله نو هغه خلکو ته به بی خبر
ورکوو چی بد کاری به بی کوله

۲۱ په کور کی د شفقت او نرمی اخلاق ښورول

عائشه رضی الله عنها نه روایت دی رسول الله ﷺ فرمایي ((**إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ أَهْلَ بَيْتٍ أَدْخَلَ عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةَ**")) (1) کله چی الله تعالی په یو کورنی باندی د خیر اراده وکړی نو هغوی ته د شفقت کولو توفیق ورکړی او یو بل روایت کی راځی کله چی الله تعالی د یو کورنی سره محبت وکړی نو هغوی ته د شفقت کولو توفیق ورکړی

یعنی بعضی به په بعضو نورو باندی شفقت کول شروع کړی او دا د یو کور د سعادت او کامیابی اسبابو څخه یو سبب دی

پس د ښځی او خاوند او اولادو مابین کی شفقت کول ډیر فایده مند دی او ددی داسی نتیجی راوځی چی هغه نتایج په سختی او تشدد سره نه حاصلیږی

لکه نبی علیه السلام فرمایي بیشکه الله تعالی شفقت والا دی او شفقت سره مینه کوی او په شفقت باندی هغه څه ورکوی چی په سختی باندی یی نه ورکوی او په بل شی یی نه ورکوی

۲۲ د کور خلکو سره د کور په کارونو کی مدد کول

اکثر خلک د کور د کار سره نفرت لری او بعضی دا فکر کوی چی د کور په کارونو کی مداخلت کول د هغوی قدر او مرتبه کموی

هر چی رسول الله ﷺ وو هغه به کپړه گنډله چپیری به یی سمولی او د عامو سړو پشان کار به یی کوو

دا خبره عایشی رضی الله عنها کړی ده کله چی هغی نه تپوس وشو چی نبی علیه السلام په کور کی څه کارونه کوی

او یو روایت کی راخی هغی وویل نبی علیه السلام م یو بشر وو کپیری به یی وینځلی بیزه به یی لشله او د ځان خدمت به یی کوو

او د عایشی رضی الله عنها نه تپوس وشو نبی علیه السلام باره کی هغی وفرمایل د کور کار کی به مشغول وو چی د مونځ وخت به شو نو مونځ ته به ووته

که نن ورځ مونځ دا کار وکړو نو مونځ به لاندینی مصلحتونه حاصل کړو

۱ د رسو الله تابعداری

۲ د کور خلکو سره دکور په کارونو کی مدد کول

۴ په نفس کی تواضع راتلل او د تکبر نه بچ کیدل

او بعضی خلک د بنځی نه رویتی غواړی پداسی حال کی ماشوم ورته ژاړی نو نه دا ماشوم راوچتوی او نه صبر کوی نو باید دا احادیث دی دده لپاره عبرت وی

۲۳ د کور خلکو سره مزاح او خوش مزاجی کول

د بنځی او بچو سره خوش مزاجی کول دهغه اسبابو څخه دی چی په هغی سره کور
کی محبت او الفت پیدا کیږی

او دی وجی نبی علیه السلام جابر رضی الله عنه ته نصیحت کړی وه ((**فَهَلَا**

بَكَرًا تَلَاعِبَهَا وَتَلَاعِبُكَ وَتَضَاحُكَهَا

وَتَضَاحُكَ " 1**وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :** "

كُلُّ شَيْءٍ لَيْسَ فِيهِ ذِكْرُ اللَّهِ فَهُوَ لَهُوٌ وَلَعِبٌ إِلَّا

أَرْبَعٌ . مَلَاعِبَةُ الرَّجُلِ أَمْرَاتُهُ .. " 2((

چی د خوانی جینی سره نکاح وکړی او هغه ته یی پدی قول سره ترغیب ورکړی وو
چی تا ولی د خوانی سره نکاح نه کول تا به ورسره لوبی کولی او هغی به تاسره او
یو بل سره به مو خندا او خوش مزاجی کولی

او نبی کریم ﷺ فرمایلی دی هر هغه شی چی د الله ذکر پکی نه وی نو هغه به لهو او
لوبی وی مگر د سړی بنځی سره لوبی کول

او عایشه رضی الله عنها فرمایي ما او نبی علیه اسلام به د یو لوخی نه غسل د
جنابت کوو چی زمونږ مابین کی به پروت وو چی هغه به لاس راوړاندی کړو نو ما
به ورته وویل ما له اوبه پریرده ماله اوبه پریرده

هر چی د هغه د ماشومانو سره د خوش مزاجی واقعات دی نو هغه انتهایی ډیر دی
هغه به ډیر کرته د حسن او حسین سره مزاح کوو لکه دی باره کی خبره تیره شوه

او همدا وجه وه چی ماشومان به د هغه په راتگ باندی ډیر خوشحالیدل

او کله چی به هغه راغلی نو د استقبال لپاره بی بی مندی وهلی

لکه یو صحیح حدیث کی راخی کله به چی رسول الله ﷺ د سفر نه راغلی نو
ماشومان به استقبال ته ورتلل

او هغوی به بی غیږ کی راغستل لکه عبدالله بن جعفر رضی الله عنه فرمایي کله چی
به رسول الله د سفر نه راغلو نو ماشومانو به د هغه استقبال کوو یو ځل زه چا د
هغه مخی ته وروړم نو هغه زه په غیږ کی راو نیول او پدیکی د فاطمه رضی الله عنها
یو ځوی هم راوړلی شو نو هغه یی په سورلی باندی ځان سره شاته کینوو او مونږ
مدیني ته په سورلی باندی دری کسان داخل شو

نو ته ددی احوالو او هغه احوالو مقارنه وکړه چی په بعضی کورنو کی نن صبا دی
نه مزاح نه نرمی او نه شفقت او څوک چی د اګمان کوی چی دما شوم ښکلول د
پلار په هیبت او رعب کی کمی پیدا کوی هغه دی باید دا حدیث ولولی

ابو هریره رضی الله عنه فرمایي یو ورځ رسول الله ﷺ حسن ښکل که پدی موقع
باندی اقرع بن حابس ناست وو هغه وویل زما لس بچیان دی تر وسه پوری می یو
هم ندی ښکل کړی رسول الله ﷺ وفرماییل څوک چی د الله په مخلوق باندی رحم نه
کوی په هغه باندی الله رحم نه کوی

24 په کور کی د بدو اخلاقو سره مقاومت کول

د کور یو کس هم د بدو اخلاقو څخه بچ ندی لکه دروغ ویل غیبت چغل خوری او دغه شان نور نو باید ددی اخلاقو مقاومت وکړی شی

او بعضی خلک خو دا نظر لری چی بدنی سزا ورکول پداسی حالت کی واحد سبب دی

په لاندی ډول دی باره کی یو صحیح حدیث دی چی تربیت ترینه حاصلولی شی

عائشه رضی الله عنها فرمایي نبی علیه السلام چی به د کور د یو تن نه دروغ واوریدل نو مخ به یی ترینه اړولی وو تر دی چی توبه به یی وکړه

دی حدیث نه دا هم معلومیږی چی پداسی حالت کی د مخ اړولو او خبرو پریخودل ډیر موثر علاج دی او دبدی سزا او وهلو نه هم ډیر اثر لری باید د کور خاوند دی پری سوچ وکړی

۲۵ پداسی خای کی لښته راځوړندول چی د کور خلک هغه

وینی

د سزا ورکولو دهمکي د تادیب له اهمو اسبابو څخه یو سبب دی دی وچي نه حدیث کی د لښتې یا امسا خوړندولو حکم راغلی دی

په حدیث کی راځی رسول الله ﷺ فرمایي (**علقوا السوط حیث یراه**
اهل البيت)

په کور کی هغه خای کی لښته راځوړندوی چی د کور خلک یی وینی

او په کور کی د سزا الات راځوړندولو په وجه بداخلقه خلک یریزی او د بدو کارونو څخه اجتناب کوی ځکه د وهلو نه یریزی

نو دا دهغوی دپاره یو ادب او دینو اخلاقو په اختیارولو باندی باعث دی

ابن الانباری فرمایي: پدی سره د نبی علیه السلام مراد وهل ندی ځکه زمونږ شریعت په وهلو باندی چاته حکم نه کوی بلکی دهغه مطلب دادی چی د ادب لښته د هغوی نه مه اوچتوه

او وهل اصل مقصد ندی دی ته خو هغه وخت ضرورت راځی چی د ادب ورکولو نور وسایل ختم شی یا وهل ددی لپاره وی چی خلک دالله حکمونه ومنی

لکه الله تعالی فرمایي واللاتي تخافون نشوزهن فعظوهن واهجرهن في المضاجع

واضربوهن " النساء الآية 34

او هغه زنانه چی تاسو د هغوی د مخالفت نه ویریزی نو هغوی ته نصیحت وکړی او په بیسترو کی د هغوی نه بیل شی او هغوی ووهی کله چی هغوی ستاستو تابع شی نو بیا ورته څه مه وایی دا په ترتیب سره د ادابو بیان دی

(1) **اخرجه ابو نعیم فی الحلیة 33/7**

او حدیث کی راخی " مروا اولادکم بالصلاة وهم أبناء سبع سنين . واضربوهم علیها وهم أبناء عشر " 1

چی خپلو بچیانو ته د مونځ حکم وکړی کله چی د ۷ کاله شی او کله چی د ۱۰ کاله شی نو بیا یی مونځ باندی وھلی هم شی

او په بیسترو کی د هغوی مابین کی جدایی راولی

اوهر چی بغیر د ضرورت نه د چا وھل دی نو دینه شریعت منع کوی او رسول الله ﷺ یوی بنځی ته نصحیت کړی وو چی هغه سړی سره نکاح ونه کړی چی هغه ډیر وھلو والا وی او د خپل ولی نه لښته نه کوځوی

او هر هغه کس چی وھل بالکل جایز نه گنړی نو هغه د کافرو د نظریاتو تقلید کوی او دده رایه د قران او حدیث خلاف ده

۲۶ نه ۳۶ پوری

۲۶ د بنځی دځاوند په غیر موجودگی کی د هغی رشته دارانو محارمو سړو ته کور
ته د ننوتو اجازت نه مه ورکوی

۲۷ په کورنی ملاقاتونو کی زنانه د سړو څخه بیلی کینول

۲۸ د پریورانو او د کور د خادمانو له خطری نه ځان هوشیار ساتل

۲۹ هیجرا گان له کورونو څخه وباسی

۳۰ د کمپیوټر د شیشی او د تی وی نه په ویره شه

۳۱ د موبایل د شره نه خبر شه

۳۲ د کور نه هر هغه شی وباسه چی د کفارو علامات پری وی

۳۳ دکور نه دروح والا شیانو تصویران لری کړه

۳۴ په خپلو کورنو کی د سیگریټ وغیره د نشی نه منع وکړه

۳۵ د سپو ساتنی نه ځان وساته

۳۶ د کورونو دباهر او دننه نه ډولی کولو نه ځان وساته

۳۷ د کور جوړولو لپاره بهترین ځای کتل

مسلمان لره پکار دی چی د کور اختیارولو او جوړولو په وخت کی د هغه شیانو
خیال وساتی چی غیر مسلم یی نه ساتی

نو د ځای په اعتبار سره باید کور د مسجد سره نژدی وی او ددی ډیر فایدی دی اذان
اوریدلی شی مونځ ته حاضر او په جماعت سره مونځ کول اسانیږی

دغه شان زنانه د تلاوت اوریدو څخه استفاده کوی ما شومان د قران د حفظ حلقو کی
حاضریدوی

کور باید داسی ځای کی نه وی چی هلته فاسق فاجر خلک اوسیدوی یا داسی معاشره
نه وی چی کافران پکی اوسیدوی

کور باید با پرده وی او د هغی ټول جوانبو باندی پرده چاپیره وی

او د تصمیم د جهته باید د پردو میلمونو د راتلو په وخت کی دپردو اچولو څخه کار
واغستل شی کله چی کور کی داسی ځای نه وی چی د بڼځو او سږو ناسته پکی
وښی

کړکیو ته پردی اچول چی د بهر نه دننه پکی څوک نه ښکاری خصوصاً دښپی کله
چی د خوب وخت وی

38 د کور اختیارولو نه مخکې د ګاونډي انتخاب

دا مساله د ډیر اهمیت حامله ده د یو جی نه مونږ دی کی تفصیل کوو

زمونږ په دی زمانه کی د ګاونډی په بل باندی ډیر غټ اثرات دی ځکه خلک د یو بل سره نژدی اوسپړی او کوڅو او اجتماعاتو کی راجمع کیږی

او رسول الله د سعادت د اسبابو نه یو داهم ذکر کړی دی چی ګاونډی نیک وی او د بدبختی ددڅلور اسبابو څخه یی یو بد ګاونډی ذکر کړی دی

او ددی اخیری د خطر د وجی نه به یی په دعا کی دده د شر نه دعا غوښتله

ای الله زه ستا نه د بد ګاونډی پناه غواړم کوم چی زما د ددایمی او مستقل کور خواته اوسپړی او هر چی د صحرا ګاونډی دی هغه دیو ځای نه بل ځای ته تللی شی

او مسلمانانو ته یی هم حکم کړی چی ددی نه پناه وغواړی

او د مقام د تنگوالی د وجی نه زه د بد ګاونډی بد اثرات په ښځی خاوند او ماشومانو باندی نشم ذکر کولی

لیکن که دا مذکوره احادیث په واقع باندی تطبیق کړی شی نو دی کی ډیر غټ عبرت دی

اوددی بهترین حل هغه دی چی بعضی نیکان خلک یی کوی هغه دا چی هغوی په خپل ګاونډی کی د نیکانو خلکو لپاره کورونه په خپله خرچه باندی نیسی ځکه چی نیک ګاونډی باندی پیسی خرچ کول څه غټه خبره ندی

۳۹ په کور کی د لازمی شیانو راوړلو اهتمام کول او دراحت وسایل متوفرول

پدی زمانه کی د الله تعالی په مونږ باندی دا انعام دی چی داسی شیان یی راته متوفر
کړی چی په هغی سره زمونږ زندگی اسانیږی

لکه ای سی پریچ د جامو وینځلو مشین وغیره نو باید د کور والا دا شیان په هغه
اندازه کی راوړی چی څومره د هغه په استطاعت کی وی

او باید د شیانو په اغستلو کی دا خیال وشي چی ښه شیان واغستل شی او د کمزوی
شیانو نه اجتناب وشي

او په کور باندی داهتماماتو نه دادی چی کور کی څه شی خراب شی هغه باید جوړ
کړی شی

بعضی خلک ددی پرواه نه کوی او د هغوی بیبیانی دا شکایت کوی چی کور کی
حشرات مچان وغیره ډیر دی بد بوی دی او د کور بعضی شیان مات شوی دي

نو پدی کی هیڅ شک نشته چی ددی په وجه د کور سعادت ختمیږی او کور کی د
صحت متعلق مشکلات زیاتیږی نو عاقل هغه کس دی چی ددی علاج وکړی

۴۰ د کور د خلکو د صحت خیال ساتل او د روغتیا وسایل مهیا کول

نبی علیه السلام عادت داوو چی کله به د هغه کور کی څوک بیمار شو نو په معوذاتو سره به یی دموو

او کله چی به چا باندی تبه راغله نو یو قسم خوروا باندی به یی حکم وکه چی هغه پخه کړی شی بیا به یی هغه مریض ته ورکړه

او فرمایل به یی دی سره د غمجن زړه مضبوطیږی او دبیمار د زړه درد ختموی لکه څنگه چی یو تنه پتاسو کی د خپل مخ نه په اوبو سره خیری ختموی

او د ماشومانو د حفاظت اوسلامتی خیال ساتلو باره کی جابر رضی الله عنه فرمایي

نبی علیه السلام فرمایي کله چی شپه راشی نو خپل واړه باهر ته مه اوباسی ځکه دی وخت کی شیطانان بنورپیږی نو کلی په مابنوستن باندی یو گهڼه تیره شی بیا یی پریږدی او خپله دروازه بنده کړه د الله نوم یاد که او ډیوی مړی کړه د الله نوم یاده که او لوخی باندی سر کیږده

او په روایت د مسلم کی دی چی لوخی باندی سر کیږدی او د اوبو مشکیزی له خوله وتړی دروازی بندی کړی ډیوی مړی کړی

ځکه شیطان لوخی نشی کولاولی دروازه نشی او دلوخی نه سر نشی لری کولی

او کله چی ستاسو سره هیڅ نه وی مگر یو لرگی د عود نو هغه دی په لوخی باندی کیږدی ځکه مږه د کور فاسدول او وړانول غواړی

او نبی علیه السلام فرمایي: کله چي تاسو اوده کیږی نو اور بل مه پریږدی

الصفحة	د موضوعاتو فهرست
2	د مولف مقدمه
7	د کور جوړول
7	اولنی نصیحت، د ښي او نيکي ښخي اختيارول
11	دويم نصیحت ، د خپلی ښخی د اصلاح کولو لپاره کوښښ کول
13	په کور کې د ایمانياتو اهتمام کول
13	دریم نصیحت ، خپل کور د الله د ذکر ځای وگرځوه
14	څلورم نصیحت ، د خپلو کورونو نه قبله جوړه کړی
17	پینځم نصیحت : د کور د خلکو ایمانی تربیت کول
19	شپږم نصیحت ، ۶ په شرعي اذکارو او هغه نفلي مونځونو باندې اهتمام کول چې کور کې ادا کولی شي
21	اووم نصیحت، ۷ د شیطان شړلو لپاره په کور کې سورت بقره بار بار لوستل
22	په کور کې علم شرعی
22	اتم نصیحت ، د کور خلکو ته تعلیم ورکول
27	نهم نصیحت ، پخپل کور کې یوه اسلامي مکتبه جوړه کړه
30	لسم نصیحت، په کور کې یوه صوتی مکتبه جوړول
33	یولسم نصیحت ، نیکانو خلکو او طلبه و د علم ته د خپل کور د زیارت کولو د عوت ورکول
34	دولسم نصیحت ، ۱۲ دکورونو متعلق د بعضی شرعي احکاماتو زده کړه
43	دیارلسم نصیحت ، د کور د مسایلو باره کې د خبرو اترو لپاره فرصت ورکول
45	څوارلسم نصیحت ، 14 د ماشومانو مخي ته د کورنۍ جگړو اظهار نه کول
46	پینځلسم نصیحت ، د هغه چا کور ته نه پریځودل چی بی دینه وی
49	شپاړسم نصیحت، 16 د کور د احوالو په ملاحظه کولو کی دقت او هوشیاری نه کار اغستل
51	اوولسم نصیحت ، ۱۷ د کور په ماشومانو باندی خیال ساتل

55	اتلسم نصیحت، په کور کی د خوراک او خوب وختونه تنظیمول
56	نونلسم نصیحت، ۱۹ د کور نه بهر د ښځی کار کول
60	شلم نصیحت، ۲۰ دکور د رازونو حفاظت کول
63	یویشتم نصیحت، ۲۱ په کور کی د شفقت او نرمی اخلاق ښورول
64	دویشتم نصیحت، ۲۲ د کور خلکو سره د کور په کارونو کی مدد کول
65	دریشتم نصیحت، ۲۳ د کور خلکو سره مزاح او خوش مزاجی کول
67	څلورویشتم نصیحت، 24 په کور کی د بدو اخلاقو سره مقاومت کول
68	پینځیشتم نصیحت: ۲۵ پداسی ځای کی لښته راځورندول چی د کور خلک هغه وینی
70	شپږویشتم نصیحت، ۲۶ نه ۳۶ پوری
71	وه دیرشتم نصیحت، ۳۷ د کور جوړولو لپاره بهترین ځای کتل
72	اته دریشتم نصیحت، 38 د کور اختیارولو نه مخکی د ګاونډی انتخاب
73	نهه دیرشتم نصیحت، ۳۹ په کور کی د لازمی شیانو راورلو اهتمام کول او دراحت وسایل متوفرول
74	څلوېښتم نصیحت، ۴۰ د کور د خلکو د صحت خیال ساتل او د روغتیا وسایل مهیا کول

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library